Huszonkettedik évfolyam. 158-ik szám.

ELŐFIZETÉS
HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónap ..... 2 korona
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 24 korona
Egy hónap ..... 2 „ „

HIRDETÉSEK
[illegible]

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-Társaság.
József főherczeg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1907.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, julius 13.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Se 48, se 67.
Közös konyha Aradon.
Válság az aradi szocialdemokrata pártban.
A revolveres lelkész.
Szerelem és lóversenу.
A vérvád ellen.
Elcsábitott aradi diák.
A Ház elkkaszt.
Fejérváry kidobta Polónyit.
A hamis nagymama.
A Böske szereimes.
Petrovics Arzén — munkavezető.
Tárca: Eskü a koporsónál. Irta: Jablonczay K.

Se 48, se 67.

Arad, julius 12.

Nagyszerü politikai fölfedezőknek bizonyulnak Kossuth Ferenc, Andrássy Gyula és Tisza István. Fölfödözték a koaliciónak nevezett perverz politikai szövetkezés bomlásának utolsó periódusában, hogy a 48-as és függetlenségi párt politikája csődöt mondott. No meg, hogy az országot csak hatvanhetes alapon lehet kormányozni.

Csodálatos dolog, hogy ezek a lángelméjü államférfiak csak most jutottak el ezeknek a nagy igazságoknak fölfedezéséig. Csodálatos azért, mert hiszen a függetlenségi párt politikája abban a pillanatban csődöt mondott, amikor abszolut többségre jutván, nemcsak programja megvalósitásáról, hanem még arról is lemondott, hogy a hatvanhetes kiegyezési törvényből folyó kormányzási tényeket birálhassa. Végre is az üzletek nemcsak akkor buknak meg, ha a csődhirdetményt hivatalosan publikálják, hanem akkor is, ha a boltajtót becsukják, a fizetéseket megszüntetik s végeladás utján tuladnak a portékán, avagy a hitelezők megkárositása céljából a szomszéd üzletbe csempészik át az értékes csecsebecséket.

Nos hát a függetlenségi párt mindezt a tiltott müveletet végrehajtotta s ma már nemcsak a boltajtó van becsukva, hanem üresek az állványok fiókjai is, a hitelezők: a jóhiszemü negyvennyolcas polgárok pedig bottal üthetik a nyomát pazar bőkezüséggel előlegezett bizalmuknak.

Hogy Kossuth Ferenc és Andrássy Gyula cégfőnökök most már nyiltan be is vallják a csufos bukást, ez a körülmény még enyhitő adatot sem szolgáltat a marasztaló itélethez, mert hiszen a bukás ténye beösmerésük nélkül is bebizonyult már másfél évvel ezelőtt s hogy ez alatt az idő alatt ujabb hitelt vettek igénybe, csak fokozta bünösségüket.

Hát mi nem vagyunk államférfiak, csak egyszerü, szürke ujságirók, mégis megláttuk és hirdettük a koalició kormányra jutásának pillanatában, hogy a szabadelvü párttal együtt a függetlenségi párt is megsemmisült. Emberek, akik elveikért a törvényhozás termében még csak föl sem szólalhatnak, akárminek nevezzék is el csoportosulásukat, politikai pártnak nem tekinthetők. Hirdettük tehát, hogy ha a függetlenségi párt abszolut többsége ellenére magáévá teszi a vezérlő bizottság által kötött bécsi paktumot, jóllehet ez a paktum a keletkezése idején még nem is létezett függetlenségi többséget nem kötelezte, — akkor főbenjáró bünt követ el a nemzet ellen, mert soha sem fogja igazolhatni programjának elárulását. De hát szivesen vették egyfelől azt, hogy a választók függetlenségi program alapján megválasszák őket és még szivesebben vették, hogy elvek fölfüggesztésének hitvány ürügye alatt a közös hizlaló jászla e'é állhassanak és dologtalanul kérődzhessenek a maguknak kisajátitott nagy nemzeti ideálok szentséges elvein.

Jól tudtuk, hogy a függetlenségi párt programja ideális álomkép, amely a történeti távlat beláthatlan messziségéből csillog felénk, mégis izzó hevülettel óvtunk minden politikust olyan helyzet erőltetésétől, amelyben a függetlenségi párt időelőtt abszolut többségü párt gyanánt jelentkezik a nemzet előtt. Óvásunkat azért hangoztattuk, mert nemzeti politikánkat nem a károrvendezés kajánságára alapitottuk, amely örömét találhatta volna a függetlenségi párt bukásában, hanem alapitottuk arra a meggyőződésünkre, hogy bármilyen gyakorlatiatlannak látszik is a függetlenségi párt programjának hajszolása, magának a pártnak ellenzéki alapon való föntartása nemzeti érdek, mert az ellenzéki függetlenségi pártnak fenyegető ereje Bécs felé megbecsülhetetlen politikai tőkét jelent a nemzetnek történeti jogaiért folytatott küzdelmében.

Persze, ennek a nagy politikai reformgondolatnak el kellett véreznie a személyes konjunkturális politikának abban a szörnyü kavarodásában, amelyben minden vezérlő politikusnak csak az az egyetlen gondolata volt, hogy a kormányzatot neki kell kezeihez kaparintania.

Képtelen állapot volt példának okáért az, hogy bent a koalicióban Bánffy ellenzéke Kossuthnak, Kossuth ellenzéke Bánffynak és a koalició vezérlő politikusai valamennyien kölcsönösen ellenzékei egymásnak, anélkül, hogy akár egyik, akár másik csak egyetlen lépést is tehetne a saját elvi meggyőződése érdekében. Egyidőben figyelmeztették is Bánffyt, hogy ha ki nem lép a koalicióból, akkor a hatalmi tévelygése után elkövetkezett izoláltságát követni fogja a politikai tévelygéséből származó izoláltsága a másodszori föltámadás reménye nélkül, mert nem lesznek tanitványok, akik a mestert visszalopják az életnek halotti koporsójából.

A jövendölés beteljesült és most, hogy keresik az ország kormányzásának lehetőségét, immár nemcsak ellenzékei, hanem ádáz ellenségei egymásnak a koalició vezérlő alakjai és a végzetes tusának kitüzött célja megint nem a nemzetnek boldogulása, hanem a hatalom birtokának megmentése.

És mig a koalició kormányra jutásának idején az általános választások rendjén kialakult függetlenségi többség megadta magát Kossuth Ferenc hatvanhetes miniszter paktumos politikájának, vagyis lehetővé tette neki a kormányralépést, most, amikor arról van szó, hogy a Tiszát-gyilkoló házszabálymódositást mégis csak meg kell csinálni, a nagy függetlenségi párt elvi meggyőződése ellenére nem buktathatja meg a bársonyszékben uralkodó minisztert, mert kisirja magának a kegyelmet a karosszékben elnöklő negyvennyolcas pártvezér.

Öngyilkosságot követett el a párt, hogy miniszter lehessen a pártvezér és öngyilkosságot követett el másodszor, hogy pártelnök maradhasson a miniszter és miniszter is maradhasson a pártvezér.

Ilyen politikusok és ilyen pártok szövetkezése mellett országokat kormányozni nem lehet.

És ha Tisza István a háttérben diadalmasan mutat rá az ő politikai igazságainak győzelmére, hát mi ennek a győzelemnek örülni nem tudunk. A győzelem drága nekik, a közösen bukó államférfiaknak és még drágább a nemzetnek.

Vezérlő férfiai iránt való bizalmából, legszentebb érzéseiből, hitéből, reményéből fosztották ki a nemzetet. És bolonditják tovább.

Bolonditják a 48 és 67 szembeállitásával.

Magyarországnak nem 48-as és nem 67-es, hanem egységes alkotmánya van.

Ne méltóztassanak tehát továbbra is azon a göröngyös uton vonszolni a nemzetet, amelyre Kossuth Lajos 1869-iki levele terelte az akkori pártküzdelmeket.

Az országot az egységes alkotmány értelmében, az egységes alkotmány alapján és sem nem 48-as, sem nem 67-es alapon lehet és kell kormányozni és törvényeket kell alkotni a nép fölismert szükségleteinek kielégitése érdekéből.

Azok pedig, akik tegnap föllázadtak I-ső Ferenc József ellen, mert királyilag uralkodik a trónon, ma pedig csókokkal halmozzák el királyi palástjának szegélyét csak azért, mert királyi hatalmánál fogva velük hajtatja végre a Habsburgok évszázados politikáját, azok ne szentségtelenitsék meg a magyar nemzet eltemetett boldogságát hiu ábrándok csillogtatásával,

engedjék legalább élni a nemzetet alkotmányának egységében és a boldogabb jövendő reményében.

A magyar alkotmány egységes, — a magyar politikusok ellenben rosszak. Enynyi az igazság. **B.**

Közös konyha Aradon.

Őszszel megalakul.

A nagybecskereki minta.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

Az *Aradi Közlöny* vasárnapi számában felvetette egy *Aradon* létesitendő közös konyha eszméjét, amely széles körökben visszhangra talált. Különösen az állami tisztviselők körében fogadták tetszéssel az eszmét, elhatározván, hogy augusztus közepén, mikor már a legtöbb tisztviselő visszatér szabadságáról, meg is fogják valósitani a közös konyhát. Az aradvidéki kör elnöke, *Kosinszky* Viktor hajlandónak nyilatkozott az akció vezetésére s igy a közérdekü intézmény létrehozása szinte biztosra vehető.

A kollektiv háztartás eszméjének persze ellenségei is vannak, amit igazol a következő csipkelődő közlemény, mely több fővárosi lapban megjelent:

Másfél hónappal ezelőtt merész elhatározásssal megalkották Nagybecskereken az első közös konyhát, amelynek áldásaira mintegy száz,százhusz ember vágyódott. A cselédekkel kapcsolatos bajoktól akart szabadulni ez a modern szövetkezet, de bizony, amint mihamar kiviláglott, teljességgel hasztalanul. Amikor a közös konyhát megalkották, annak rendje és módja szerint összetoborozták a megfelelő személyzetet is. Először is egyesületi gazdát fogadtak, aki felelős legyen az uttörő apostolok gyomrának a jóvoltáért. Következett a szakácsnő, aki a főtituluson és jó fizetésen kivül kapott maga mellé egy főző müvésznőt a másodrangu szerepkör betöltésére. A fizetés ranglétráján alább szállva, a háziszolga következett ezután, majd pedig sok koronányi különbséggel két — mosogatóleány. Együtt volt tehát minden: az uj vállalkozás, a jól fizetett munkássereg, nem hiányzott egyéb, csak a — deficit. Sokáig azonban erre sem kellett várni, mert rövid hat hét leforgása alatt az is megérkezett. Kitünt, hogy a közös konyha az alapul fölvett összegért — havonként 60 koronáért — nem tud adni délben négy, este pedig két tál ételt olyan mennyiségben, hogy az a két személynek elég legyen. Amint Nagybecskerekről irják, a deficitnek valószinüen az lesz a következése, hogy a szövetkezés fölbomlik s ezentul ki-ki maga konstatálja majd a háztartásának a — *deficitjét.*

Ezzel szemben most a nagybecskereki közös konyha vezetősége a következő nyilatkozatot teszi közzé:

A nagybecskereki közös konyha cimmel a lapokban egy maliciózus cikk jelent meg, melynek kétségtelen tendenciája, hogy virágzó vállalatunknak ártson. Pedig kár ezt a kezdő, de életre való vállalatot becsmérelni akkor, a mikor most, a kezdetnek a kezdetén is mintegy 45 családot szabadit fel a cselédmizériából származó nehéz gondoktól s részesit olyan ellátásban, amelyet saját háztartásban kétszer annyi költség árán is nehéz előállitani. Igaz, hogy folyó hó 6-án tartott közgyülésünkön egy adag étel árát 60 K-ról *felemeltük 70 K ra,* de minden tárgyilagosan gondolkozó ember előtt tisztán kell állani annak, hogy egy négy tál ételből álló ebéd és két tál frissen készitett vacsorából álló és két igen jó étvágyu felnőtt embernek elegendő élelmezésért 70 K a mai rendkivüli drága viszonyok között bizony nem sok, különösen akkor, amikor a két embernek szánt eleségből *sok esetben hárman, nem ritkán négyen is táplálkoznak.* Az adagárnak felemelése is részben azért történt, hogy az ilyeneknek igényei jobb kielégitést nyerjenek, részben pedig azért, hogy a nyári konzervnek való terményeket télire beszerezhessük.

A cikkiró által közzétett panasz csak olyanok részéről merül fel, akik a közös konyha áldásaiban oly módon akarnak részesülni, hogy egy családtagnak havi ellátása 10—15 K-nál többe ne kerüljön. Ám az ilyenek oldják meg a fogas kérdést saját háztartásukban s mindenki hálás lesz a sikeres megoldás közhirré tételéért. Hogy azonban a közös konyha tagjai nincsenek cikkiróval egy véleményen, bizonyitja az, hogy a 10 K ás emelés egy szavazat ellenében, tehát majdnem *egyhangulag* hozatott, valamint bizonyitja az a körülmény is, hogy a holt idény dacára folyton történik felvételért való jelentkezés, annyira, hogy már már a felvételt be kell szüntetni, avagy a vállalatot nagyobb alapokra fektetni. A vállalat iránt való országos érdeklődést pedig bizonyitja az a körülmény, hogy az ország minden részéből mind sürübben és sürübben érkeznek hozzánk tudakozódások és alapszabály beküldése iránt való kérelmek. Az igazság érdekében kérve soraim szives közzétételét, maradok tekintetes szerkesztő urnak őszintén tisztelő hive: *Nagy* Dezső dr., a nagybecskereki közös konyha vállalat elnöke.

Válság

az aradi szocialdemokrata pártban

A kiközösitett párttitkár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

Az aradi szociáldemokrata párt sulyos válság előtt áll. Az utóbbi hetek munkáskizárásai folytán amug is megfogyatkozott a szociálista-tábor, ez azonban nem volt elegendő: most maga a központi szociáldemokrata pártvezetőség igyekszik az aradi pártban bomlást előidézni. Ennek a törekvésnek első következménye az, hogy az aradi párt *elszakadt a központtól* s mától fogva teljesen függetlenül intézi a maga ügyeit, anélkül, hogy a követendő eljárásra nézve a pártvezetőségtől bármiféle utasitást kapna, vagy elfogadna. Ennek azután az a következése, hogy az Aradon befolyó pártadóból a központi pártvezetőség egy fillért sem kap, de viszont az aradi párt sem számithat semmi irányban a központ támogatására.

Az érdekes ügy előzményei a következők:

Eskü a koporsónál.

Irta: **Jablonczay Kálmán.**

Zokogott mindenki, nem maradt egy szem sem szárazon, — siratták az anyát, a ház oltalmazóját, — siratták ugy, — a hogy nagyon keveset a világon.

Ott fekszik a jó asszony a kis oldalszobában, fejénél gyertya ég.

A szigoru nagynéne -- ki ez órában egyedüli orákulum a családban, ki ezután hivatva lesz a megárvult hátramaradottak erkölcsi életét irányitani, vizsgáló szemekkel tekint végig a zokogó csoportozaton.

Tekintete mindegyiken percekig pihen, majd megnyugodva tovább fut a másikra, mig rá nem tapad a Magda alakjára, ki bánatának teljel sulyával majdnem összeroskadni látszik.

A leány — lehunyt szempillái alól érzi a reá lövellő sugarakat . . . megremeg egész alakjában és sötét nagy szemeit felemeli a nagynéne homlokáig. Egy gondolatban villámlott össze a két szempár . . .

Magda közeledett a nénihez, ki megragadta a leány remegő kezeit és vonszolta a halottas szobába, a koporsóhoz.

A koporsó fejénél megállottak.

A néni arca nagyon szigoru, mig a leány kérdően tekintett reá

— Magda!!! felelj nekem őszintén, igaz hitedre: Szereted e még Helmeczy Gábort.

— Szeretem.

— És ő szeret-e téged viszont?

— Ugy hiszem, érzem . . .

— Viszonyotok régi keletü, a megoldás felé nem siet, — mi lesz ebből, mit gondolsz?

— Nem tudom.

— Bizol-e benne, hogy szavát megtartja, — hiszed-e, hogy nőül vesz, — reméled-e, hogy hirneved csorbáját egyenesre köszörüli? . . .

— Bizok, — hiszek és remélek.

— Csalódol leányom! — kiáltott fel indulattal a néni, mig összeszoritott öklével a koporsó fedelére ütött, — nem ösmered a férfit, ki csak árul és gyaláz . . . és semmivé tesz . . .

— Gábor azt nem teheti — mondá Magda nyugalommal.

— De megteszi! és már azon az uton van, hogy meg fogja tenni . . . mert az olyan viszonyban, hol a csók meg van engedve, ott a férfi a lovagiasság posványos felületén lesben áll és az első nyitott zsilipen megszökik, hogy soha többé hátra se nézzen.

Magda meghökkenve figyelt.

— Igérd meg e koporsónál, folytatá a néni magasra kiegyenesedve — esküdj meg anyádnak tulvilági nyugalmára, hogy azt a férfit addig nem csókolod meg, mig az oltár küszöbétől vissza nem fordultál.

Magda remegve, mint az ezüst nyárfa levél, melylyel a hüvös őszi szél csilingelni szokott — ijedt tekintettel bámult a koporsóra . . . . .

— Esküdj!? hallod? anyád elszálló lelkének legutolsó gondolata parancsolja ezt . . . . .

Magda minden erejéből szabadulni akart a lelkére nehezedő bénitó hatalomtól, ugy vergődött nénjének villámokat szóró tekintete kereszttüzében, mint az alvajáró, kit a hold delejes fénye a toronytetőre csal fel . . . Esdeklő tekintete rátapadt a koporsóra; de a halott arca hideg volt és szigoru. Magdának választani kellett az erény törvénye és a szerelem üdvössége között.

Majdnem összeroskadva sokáig gondolkozott.

Végre halvány arcát magasra emelve, lassu, remegő hangon susogá:

— Esküszöm.

*

Nehány nap mulva a temetés után meglátogatta Helmeczy Gábor Magdát. A leány mély gyászban, halvány arcán örök szomorusággal az ablaknál ült.

— Jó estét Magda! köszönté Gábor a leányt tisztelettelteljes szerelemmel és kezét nyujtva aláhajlik a fehér homlok felé, hogy azt, mint eddig rendesen tevé, megcsókolja.

Magda idegesen félre ugrott és arcában bizonyos ijedelemmel rebegé:

— Többé nem szabad.

— Miért nem szabad? kérdé Gábor meglepődve, hiszen eddig megengedte!

— Nem szabad többé, az ön ajka nem érintheti az én homlokomat addig, mig az oltártól vissza nem fordultunk . . .

Erre én megesküdtem az anyám tulvilági nyugalmára . . . Ezt nekem meg kell tartanom.

— Megesküdött? mondá Gábor tompa hangon és magának volt erre ereje?

— Volt!

Engedtem nagynénám rábeszélésének, talán

Az aradi szociáldemokrata párt legutóbbi titkárválasztása alkalmával a szakszervezetek bizalmi férfiai *Gallovich* Károly hirlapirót választották titkárrá. Gallovich Károly hosszu ideig volt az aradi sajtó munkása s miután Aradon akkortájt ép ugy nem volt szociálista ujság, mint most, Gallovich polgári lapnál talált alkalmazást. Ezt ugyan a legjobban szervezett szedők is megteszik, de a központi pártvezetőség a „polgári ujságiróskodást" mégis sötét foltnak találta Gallovich előéletében. Régi dolog, hogy a magyarországi szociáldemokratapártban nem látják szivesen a lateinert: hiszen csak tavaly történt, hogy a pártvezetőségből kibuktatták az egyetlen diplomás embert: *Goldner* Adol dr.-t: Ez az ősi ellenszenv nyilatkozott meg Gallovich ellen is, akinek az ujságiráskodáson kivül még meg van az a hibája is, hogy tisztességes kabátban jár és a kenyerét eddig nem testi, hanem szellemi munkával kereste. Ezek a sulyos körülmények arra inditották a központi pártvezetőséget, hogy ne ismerje el Gallovich titkárrá választtatását. Mivel azonban az aradi párt ragaszkodott uj titkárjához, a központ egyik kiküldöttje, *Klárik* Ferenc személyesen jött le Aradra, hogy vagy Gallovichot birja lemondásra, vagy az aradi pártot Gallovich elmozditására. Az akció azonban sikertelen maradt: a párt ragaszkodott az uj titkárhoz, aki viszont a bizalom ismételt megnyilvánulása után nem hagyhatta el állását.

Négyszer ismétlődött egymásután ez a kapacitálás. Négyszer szavaztatták meg a bizalmi férfiakat, hogy kell-e titkárul Gallovich vagy nem? A kérés, a szociálista párttekintélyekre való hivatkozás, a presszió azonban hiábavaló volt. Az aradi párt határozottan ragaszkodott az uj titkár s emélyéhez s amikor a fővárosi kiküldött már azzal fenyegetőzött, hogy *inkább elszakitják Aradot* a központi párttól, semhogy Gallovich titkárságát elismerjék: az aradi párt arra az álláspontra helyezkedett, hogy autonómiáját nem hagyja korlátozni s inkább elszakad a központtól, semhogy terrorizálni hagyja magát.

Ezek azok az előzmények, melyek után ma a *Népszavában* a következő hir jelent meg:

Az aradi titkárválasztás ügyében a pártvezetőség a következő határozatot hozta:

Az aradi elvtársak a pártvezetőség hozzájárulása nélkül megválasztották titkárnak Gallovich Károly ujságirót. Miután Gallovich a pártban semmiféle multtal nem bir és megválasztása előtti tevékenysége, mint polgári ujságiróé semmi garanciát nem nyujt arra, hogy akár az aradi elvtársak, akár a központi pártvezetőség benne bizhassanak, de az aradi elvtársak bizalmi férfiai ennek ellenére is ragaszkodnak megválasztásához, igy nincs más hátra, minthogy a *pártvezetőség az aradi titkárral megtagad minden közösséget s ugyanerre hivja fel az összes pártszervezeteket.*

A kiközösitett párttitkárral együtt természetesen az aradi pártot is kiközösitette a vezetőség. Az aradi párttitkárnak ugyanis ezentul semmit nem hoznak tudomására, tőle jelentést el nem fogadnak; egyszóval az érintkezés az aradi és a központi párt között *teljesen megszünt.*

Hogy milyen folytatása lesz ennek a konfliktusnak, azt ma még találgatni sem lehet. Talán csak ijesztgetési manőver a Népszava közleménye, talán tényleg beáll a végleges szakadás. Annyi bizonyos, hogy az eset a fővárosi sajtót is foglalkoztatja.

A *M. N.* ma esti számának egyik cikke például együtt tárgyalja *Gallovich* Károlynak és *Forgács* Dezsőnek, az egyetemről kitiltott joghallgatónak ügyét ezzel a cimmel:

Reakció az egyetemen és a pártvezetőségben.

Tisztelettel kérdezzük a *Népszavát*, — irja a M. N. — hogy *Marx* és *Lassale születeit szociálisták voltak-e*, és az volt-e *Bebel*, *Bernstein* és mások? *Kristóffy* Józsefnek is politikai erkölcsi bizonyitványt kellett-e annak idején benyujtani a pártvezetőségnek, mint most Gallovichnak? Szóval Forgács Dezső, a jogász nem lehet jogász, mert szociálista, Gallovich Károly pedig, a szociálista nem lehet szociálista, mert valamikor polgári ujságiró volt. Mindkét testület, az egyetemi tanács és a szociáldemokrata párt vezetősége kimondta megfelebbezhetlen itéletét. Az egyiket kizárják az egyetemről politikai pártállása miatt, a másikat *nem fogadják a pártba mert nem tartozott oda minden atyafia.* Az előbbire nem találunk mentséget, az utóbbira igen. Ugy látszik ugyanis, hogy maguk *a szociálisták sem igen bizhatnak elveik meggyőző voltában*, ha nem hiszik el, hogy valakit igaz szociálistává térithetnek a szociáldemokrata elvek és tanok.

A szociáldemokrata pártban beállott válság természetesen az épitőiparosok szövetségének tagjait érdekli leginkább, mivel remélik, hogy a belső pártviszály idején könnyebben sikerül majd békét létrehozniok.

Elcsábitott aradi diák.

Az agg nő szerelme.

Egy gyürü története.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

Vannak bizonyos hölgyek, akik sok csetlés-botlás után végre ujra visszatérnek az erény utjára. Ezeknek tipikus alakja *Lichtig* Berta, aki rendes szokásától eltérőleg ma nem a rendőrség, hanem az aradi kir. törvényszék előtt számolt be kisded játékairól. A negyedik X felé közeledő nő ugyanis már régebben lemondott a teljeskoru férfiakról, akik nem tudták bájait kellőképen méltányolni s kivetette hálóját egy jó családból való tizenötéves fiura, aki mikor a feljegyzésre méltó eset történt, a Weitzer János-utcai polgári fiuiskola IV-ik osztályába járt.

Hogy a pezsgő vérü fiut még jobban magához láncolja, lakására csalta és semmit sem tagadott meg tőle. A könnyelmü ifjunak eleinte tetszett a különös kaland, sőt némi büszkeséggel és fölénnyel járkált tanulótársai között, végül azonban megnyiltak az ő szemei is s belátta, hogy szive választottja miatt nem sok oka van a dicsekvésre. Ettől kezdve el-elmaradozott Berta kisasszonytól, aki azonban gyorsan észre vette a dolgot s más irányban kezdte teregetni a fiu előtt a hálót. Volt Lichtig Bertának egy könnyüvérü, de még elég fiatal barátnője s hogy a jövőben tervezett ügyei csütör ököt ne mondjanak, megismertette ezt a barátnőjét az elcsábitott fiuval, aki ujra mindennapos vendég lett nála. Tudnunk kell ugyanis, hogy egyéb hián az alkalomadást sem vetette meg a számitó nőcske.

Nehány hónappal ezelőtt egy délután megjelent nála a fiu, s Lichtig Berta meglepetéssel látta, hogy fiatal kedvese ujján egy igen értékes gyürü van. A fiu elmondta, hogy a gyürü az apjáé, aki azt véletlenül otthon hagyta. Mindezek dacára Berta elkérte tőle, s mikor már az ujján volt, azt mondta, hogy hagyja nála mindaddig, mig a piacra szalad bevásárolni.

A fiu beleegyezett, s Lichtig Berta eltávozott. A piacra menni eszeágában sem volt, ellenben elsietett egy Tököli téri zálogházba és 80 koronáért *becsapta a gyürüt.* Majd magából kikelve és sápadtan haza rohant, s előadta, hogy ő zálogba akarta tenni a gyürüt, azonban egy rendőr ezt észre vette s mikor már a pénzt megkapta, elkobozta tőle. Csupán 20 koronát sikerült megmentenie, amit a fiunak át is adott.

A nebuló nagyon kétségbeesett erre a hirre s első ijedtségében mindent elmondott az édes apjának, aki legelőbb illően elnadrágolta, azután pedig a fia ellen *lopás*, Lichtig Berta ellen pedig *orgazdaság* cimén megtette a feljelentést az aradi kir. ügyészségnél.

Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi kir. törvényszék *Bittó* József elnöklete alatt. A fiu, bár megérdemelte volna, nem került a vádlottak padjára, mert apja időközben *visszavonta ellene a panaszt.* Lichtig Berta azonban továbbra is bajban maradt, s most már sikkasztásért kellett a gyürü ügyben felelnie. Termé-

---

erőszakos hatalmának és talán igy van az legjobban.

— Igy van legjobban? mondá Gábor szomoru hangon, hát elképzel-e maga nyiló virágot napsugár nélkül? Eső nélkül nő-e fü? Csók nélkül van-e igaz szerelem?

Magda hallgatott.

— Megesküdött! — tört ki Gábor haraggal — anélkül, hogy annak következményeire gondolt volna!

Lelkének, meg az én lelkemnek gyönyörét feláldozta egy meggondolatlan cselekedetért. És maga ezt megtette egy vén asszony tanácsára.

Most kezdem érteni a maga alacsony lelkü rokonának üzéres számitását, most látom, hogy milyen önző gondolatoknak áldozták fel a mi szerelmünket.

— Magda, az a megtörtént esků, ijesztő kisérletként áll a mi szerelmünk közé. — A maga gyöngédsége milyen boldogtalanná tett mindakettőnket.

Gábor zokogva borult a kis munkaasztalra, melyen éppen akkor szólalt meg egy kis zenélő óra, andalitóan játszva a Hunyadi-indulót.

A zene hangjaira mind a ketten egymásra tekintettek . . . a szemek egymás sugaraiba furódva — keresték az elveszett boldogságot. Nem találták meg, mindkettő tekintete, a közéjük szállott árnyképen megtörve — fáradtan tévedt más idegen pont felé, hol lázasan keresték a megpihenést.

A máskor barátságos szobában a levegő is olyan lett, mintha a kisértetek fehér lepedőjük szárnyával hajtanák be kivülről a fagyos áprilisi szelet.

Egy rövid óra alatt két egymást szerető sziv fagyott meg — egy eskütől, mely egy tisztes öreg asszony koporsója felett hangzott el akkor, amidőn az ingatag női sziv saját maga számitásának meghódolt.

Magda és Gábor ugy ültek ott, mintha már teljesen idegenek volnának egymásra nézve. Mindaketten a jegygyürüikkel játszadoztak.

Gábor lehuzta — ismét felhuzta, majd rá tekintett Magdára, ki hasonlóképpen bánt a magáéval . . .

— Mit gondol Magda — kérdé Gábor szomoruan, megtört hangon — nem cserélnénk ki ezeket a gyürüket?

— Ha ugy akarja, miért nem? felelé Magda még szomorubb hangon — ezután felállott és oda ejté saját gyürüjét a Gábor kezébe. Még ezt a lépést is a leány tette meg először.

Gábor azután ujjáról lehuzta azt a másikat, és odahelyezte a kis asztal közepére.

Most már mindaketten olyan szabadok, mint az ég madara.

Gábor csendesen elhagyta a Magda szobáját és futott, rohant . . . mig szédülő agya vissza nem nyerte régi egyensulyát — hogy megmaradt öntudatával sirassa egy feltépett boldogság rombadülését.

Magda ott maradt a támlás székben, apró kezeiben játszva a kicserélt gyürüvel.

— Vissza fog jönni — susogá félig eláléltan . . .

Helmeczy Gábor soha sem lépte többé át a Magda küszöbét.

szetesen kétségbeesetten tagadott s ugy akarta feltüntetni a dolgot, hogy a fiu szülei azért küldték hozzá a gyürüt, *hogy pénzt szerezzen reá nekik.*

A tanuk azonban reá cáfoltak, mire ujabb tanukra hivatkozott, akikkel ártatlanságát akarja bizonyitani. A törvényszék helyt adott a bizonyitás kiegészitésének s a tárgyalás folytatására ujabb határnapot fog kitüzni.

A vérvád ellen.

Huszezer korona jutalom.

Egy justitzmord.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

Körülbelül nyolc esztendeje annak, hogy Ausztriában két leány meggyilkolásával kapcsolatban ismét fellépett a vérvád meséje. A birói eljárás során letartóztatták *Hilsner* Lipót cipészsegédet. Kétszeri esküdtszéki tárgyaláson nem bizonyult Hilsnerre a gyilkosság vádja, hanem a bünrészesség miatt halálra itélték, de a halálos itéletet életfogytiglani börtönre változtatták. Hilsner még most is a börtönben ül, bár váltig hangoztatja ártatlanságát.

Az első gyilkosság 1898-ban történt a cseh-országi *Polna* város melletti erdőben. Ez év októberében a Polna melletti erdőben meggyilkolva találták *Klima* Máriát. A következő év áprilisában pedig ugyanaban az erdőben *Hruza* Ágnes 19 éves leány holttestére bukkantak. Eleinte rablógyilkosságra gondol tak, ami azonban a hatósági vizsgálat során nem nyert beigazolást. Majd kéjgyilkosságot kezdtek emlegetni, de ez is ki volt zárva. Végül rituális gyilkosság vádjával állottak elő, mert a két leány holttestén körül kevés vérnyomot találtak.

Egy héttel Hruza Ágnes holttestének feltalálása után egy antiszemita agitátor levelet intézett *Schneider* képviselőhöz s ebben megirta, hogy a polnai gyilkos Hilsner Lipót zsidóvallásu cipészsegéd. Minthogy azonban az anti szemita agitátorok, akik a polnai véres esetből zsidó-heccet csináltak, nem tudták bebizonyitani, hogy a gyenge, beteges Hilsner egymaga követte volna el a gyilkosságot, büntársakat jelentettek fel, akikről azután kiderült, hogy *egyáltalában nem is léteznek.* Egyes tanuk azt is látni vélték, hogy Hilsner a gyilkosság napján reggel egy papirba csomagolt késsel ment végig Polna utcáin, állitásukat bizonyitani azonban nem tudták. Mindössze az derült ki Hilsnerről, hogy dologkerülő, züllött ember, aki özvegy anyjával és öccsével a legszükösebb viszonyok között élt.

A titokzatos bünpörben megtartott máso dik esküdtszéki tárgyaláson még Klima Mária meggyilkolásával is megvádolták Hilsnert. Ámbár ennek a gyilkosságnak még gyanuja sem férkőzhetett Hilsnerhez, az esküdtek bünösnek mondották és elitélték. Az egyedüli pozitiv körülmény csak az volt Hilsner ellen, hogy Polnában két gyilkosság történt, amelynek tettesét mindezideig nem sikerült megtalálni. Hilsner tehát élethosszíglan börtönben szenved, noha nem bizonyultak be az ellene emelt vádak.

Most komoly mozgalom indult meg az igazi tettes kézrekeritésére. Az *Osztrák izraelita Union* ugyanis felhivást adott ki, amelyben *20,000 korona jutalmat tüz ki* annak, aki Klima Mária és Hruza Ágnes igazi gyilkosát két éven belül feltalálja és feljelenti, hogy az ártatlanul elitélt és börtönben sinylődő Hilsner Lipót kiszabadulhasson a fogságból.

Szerelem és lóverseny.

A szenvedélyes Gestürz.

Némi házasságszédelgés.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, julius 12.

Gestürz Sándor krakói születésü könyvelő még 1903. évben ismeretséget kötött a verciorovai vasuti állomáson, midőn Bukarestbe utazott, *Solticzky* Jolán nevelőnővel. Az ismeretséget két éven keresztül levelezéssel tartották fenn, Gestürz azonban 1906 év elején a fővárosban kapott állást s rávette a nevelőnőt, hogy ő is jöjjön fel a fővárosba, ahol majd házasságra fognak lépni.

A nevelőnő felmondta vidéki alkalmaztatását és feljött a fővárosba, ahol Gestürz nagy előzékenységgel fogadta. A leány eleinte alkamazás után akart nézni. De Gestürz, a vőlegénye lebeszélte ezen szándékáról s rávette a leányt, hogy adja át neki összes megtakaritott pénzé', *3000 koronát,* amelyen majd a szükséges bútorokat megveszi.

A leány átadta a pénzt. Gestürz a nyári meetingen három nap alatt *el is lóversenyezte* az utolsó fillérig s azután megszökött. A kifosztott leány panaszára a törvényszék elrendelte országos körözését, amelynek meg is lett a kellő eredménye, mert Gestürzöt Bécsben, ahol hasonló módon akarta zilált anyagi viszonyait rendezni, letartóztatták s hazahozták a fővárosba.

A mai főtárgyaláson, amelyen Gestürz csalással volt vádolva, az elnök szemrehányólag mondta a vádlottnak:

— Miért volt oly lelketlen ember, hogy ezt a szegény leányt teljesen kifosztotta s azután pedig faképnél hagyva megszökött tőle?

A vádlott csendes hangon adta meg a választ:

— *Nem tehettem másként,* itt volt a lóverseny szezon s nem tudtam ellentállani a vágynak, hogy ki ne menjek játszani. De becsületszavamra igérem, hogy megfizetem a kisasszonynak a pénzt!

A biróság a szenvedélyes turflátogatót, tekintettel arra, hogy már ilyen csalásért Brünnben is volt büntetve, másfél évi börtönre itélte. A vádlott felebbezett.

Petrovics Arzén, munkavezető.

Vállalja a Rab-ház épitését.

A hatóság iparengedélyt adott.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12

Megirtuk, hogy *Rab* Ákos honvédfőhadnagy menyasszonyának, *Babó* Ilonának megbizásából beadványt intézett a tanácshoz s ebben arra kérte, engedje meg, hogy a Batthyány-utcában épülő két emeletes ház épitkezési munkálatait házi felügyelet alatt folytathassák. A főhadnagy ugyanis felbontotta *Biró* Ernő müépitészszel a szerződést s igy más szakavatott müépitészt akart az épitkezés élére állitani, de nem talált.

A tanács, mint ismeretes, azzal a megokolással utasitotta vissza Rab Ákos kérvényét, hogy az épitési szabályrendelet határozottan előirja, hogy épitkezési munkálatokat csakis szakképzett müépitész felügyelete alatt lehet folytani.

A honvédfőhadnagy talált szakképzett müépitészt *Petrovics* Arzén müszaki tanácsos személyében, aki tudvalevőleg az aradi államépitészeti hivatal mérnöke. Petrovics Arzén ma adta be az iparhatósághoz az iparengedély megadása iránti kérvényét s *Varjassy* Lajos dr. rendőrfogalmazó, helyettes iparhatósági biztos tekintettel arra, hogy Petrovicsnak megvan a kellő kvalifikációja, *az iparengedelyt megadta.*

Évtizedek óta ez az első eset, hogy államépitészeti mérnök magánház épitkezése felett gyakorol felügyeletet. A 80-as évek közepén sürün fordultak elő ilyen esetek, sőt egy 1887-ben kiadott kereskedelmi miniszteri rendelet meg is engedte, hogy az állam szolgálatában álló mérnökök nem középületek épitkezésének élén álljanak. Abban az időben ez a szakképzett müépitészek csekély számánál fogva indokolt is volt. Most azonban, amikor annyi a mérnök és müépitész, elvesztette aktualitását a miniszteri rendelet.

A Batthyány-utcai ház épitkezési munkálatai, amelyek a mult hó 22-ike óta szünetelnek, hétfőn ismét megkezdődnek Petrovics Arzén müszaki tanácsos vezetése mellett, aki a hivatalos órák egyrészét hol a hivatalában, hol az épülőfélben levő háznál lesz kénytelen tölteni.

A revolveres lelkész.

Pap és tanitó harca.

Pofonok az iskolaban.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

A berindiai elemi iskolában a vallástant *Dronka* Valér berindiai gör. kel. román lelkész tanitja. A mult hó elején egyik napon délelőtt 8—9 óráig a lelkésznek kellett volna hittan órát tartania, azonban idestova már elmult az óra, s a lelkész még mindig nem mutatkozott.

Nyigra Péter gör. kel. igazgató-tanitó ekkor a tanterembe ment, hogy a 9—10 óráig tartandó magyar nyelvtani óráját megkezdje. Már javában magyarázgatta a nebulóknak a külömböző nyelvtani szabályokat, mikor beállit Dronka Valér lelkész, s látva, hogy Nyigra foglalja el a katedrát, rettenetes haragra lobbant.

— Azonnal kotródjék ki innen! — kiáltott a hatvanéves öreg tanitóra, aki a meglepetéstől és a szégyentől hamarosan azt sem tudta, hogy hova legyen.

Tétovázását a lelkész ellenkezésnek vette s oda ugrott a tanitóhoz, hogy a székről lerántsa. Nyigra Péter természetesen védekezett, de vesztére tette, mert a huszonhét éves, jól megtermett lelkész felkapta az asztalon lévő nádpálcát, *s verni kezdte vele az öreg embert.* A gyermekek, akik tanui voltak a kinos jelenetnek, éktelen kiabálással szaladtak ki az udvarra, ahonnan többen siettek a veszedelmes körülmények közé jutott tanitó kiszabaditására.

Ezalatt a teremben addig folyt a verekedés és pofozkodás, mig végre Nyigra kikapta a lelkész kezéből a botot, s támadója ellen forditotta. Mikor Dronka látta a tanitó segitségére sietnek, s rövidesen ő lesz a gyengébb fél, *előrántotta revolverét,* s Nyigra Péter igazgatótanitóra fogva igy kiáltott fel:

— *Lelövöm, ha moccanni mer!*

Nyigra Péter a nem várt támadásra kiszaladt a szobából, mire a lelkész folytonos szitkozódások közepette eltávozott az iskolából.

Ennek a sajnálatos incidensnek tegnap a *buttyini* járásbiróság előtt volt a folytatása,

ahol a sulyosan megsértett tanitó *közcsend elleni kihágás, sulyos testi sértés és becsületsértés* cimén tett feljelentést a berindiai lelkész ellen. Az ügyet *Buday* Zoltán kir. albiró tárgyalta.

A tárgyalás a tanuk nagy száma miatt sokáig tartott, itélethozatalra azonban nem kerülhetett a sor. Dronka Valér lelkész ugyanis azzal védekezett, hogy a *verekedést nem ő kezdette,* s mikor revolvert rántott, csak önvédelmi jogával élt. Miután ujabb tanukra hivatkozott, a biró elhalasztotta a tárgyalást.

A Böske szerelmes.

Bankhivatalnok a vizben

Sikeres életmentés.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

Ma reggel egy *aradi* pénzintézet tisztviselője a saját élete kockáztatásával kimentett a Marosból egy életunt kávéházi pénztárosnőt. A kasszíros kisasszony, aki reménytelenül szerelmes egy cigányzenészbe, nehéznek találta az életet s hogy megszabaduljon tőle, beleugrott a Marosba, de csak hideg fürdőt vehetett, mert a tisztviselő kimentette. A halállal eljegyzett kasszа-tündér most már jól érzi magát, mert a hüs viz kijózanitotta ittasságából. Az esetről tudósitónk az alábbiakat jelenti:

A Szent Pál utcában levő Ipar kávéház trónusában minden este látható volt *Gulyevics* Erzsébet 24 esztendős kasszirosnő, akit a vendégek egyszerüen csak *Böske* néven szólitottak. Böske kisasszony szorgalmasan jegyezte fel a kiszolgált feketekávék, szilvóriumok és hasonló jó dolgok számát. Ezen egyhangu foglalkozás mellett arról sem feledkezett meg természetesen, hogy a vendégek felé, mindegyiknek rangjához képest, első-, másod-, vagy harmadrangu mosolyait lövelje. Életébe csak akkor költözött változatosság, ha a vendégekkel együtt mulatott és a cigány a fülébe huzta a kedvenc nótáját.

Ah, a cigány! Ez volt a szenvedélye és a boldogtalansága. A cigányokkal való gyakori érintkezés hamarosan meghozta gyümölcsét. Böske szerelmes lett, mint egy tizenhat esztendős bakfis. Annyira szerelmes lett a kávéház koronázatlan királynője, hogy már nem is irogatta fel olyan szorgalmasan a fekete kávékat.

Gulyevics Erzsébet-Böske a Chimay hercegnő sorsára jutott: egy cigányzenészbe lett szerelmes. Egy egyszerü nagybőgősbe: *Gyurkovics* Jóskába. Azért a pénzért ugyan a primásba is beleszerethetett volna, de Böskének volt szive és a nagybőgős után vágyakozott forró sóvárgással, izzó szerelemmel.

A sors azonban nagyon szeszélyes. Különösen az volt Böske kisasszonynyal szemben. A kiválasztott barnaarcu férfiu hü maradt a nagybőgőjéhez és nem viszonozta a kasszatündér gyengéd érzelmeit. A világért sem akarta viszonozni, talán azért, mert neki viszont nem volt szive. S ez fájt Böskének, jobban fájt, mintha az ujját vágta volna meg. A szive szüntelenül vérzett s minthogy nem állitotta meg a vérzést, tartani lehetett attól, hogy Böske teljesen elvérzik.

A boldogtalan leány minden éjjel emésztette magát és a vacsoráiát. Mindez azonban nem használt, mert a nagy bőgős nem akart róla tudni. Tegnap éjjel azután végleg elkeseredett Böske, amitől annyira keserü lett, hogy merő gunyolódás lett volna azt mondani neki:

— Maga édes!

A kisasszony az elmult éjjel többrendbeli pálinkát öntött a poharakba és magába s ebből bátorságot meritett a nagy utra, amelyre olyan sokáig készülődött. Hajnalban megérkezett a kávéházba kegyetlen ideálja és Böske még egy utolsó kisérletet tett, hogy megpuhitsa a nagybőgős kőkemény szivét. Minthogy azonban kudarcot vallott, egy könyet morzsolt szét a szemében, busulásnak adta a fejét és öt óra felé eltávozott, hogy Tököli Imre-utca 17-ik szám alatt levő lakására menjen. Ehelyett azonban a Maros partjára ment és állitólag ezzel a kiáltással: Isten veled világ! beleugrott a vizbe.

Véletlenül a parton sétált *Probst* Elemér, az Ipar és Népbank tisztviselője, aki valamikor tengerésztiszt volt. Utána vetette magát a leánynak és szerencsésen a partra hozta. A jelenetnek több molnár is szemtanuja volt, akik rendőröket hoztak a helyszinére. A rendőrök Böskét a városházára kisérték, ahol *Moldován* Ödön ügyeletes rendőrhadnagy kihallgatta.

— Miért akart meghalni? kérdezte a rendőrhadnagy a lucskos nőtől.

— Azért, felelte ez, mert havi 24 korona fizetésemből nem tudok becsülettel megélni.

Ezzel a kihallgatás véget is ért s Böske kisasszony hazament aludni. Délután frissen, üdén már meg is jelent a kávéházban és elfoglalta helyét a kasszában a pálinkás üvegek között. Teljesen jól érezte magát, mert a Maros vize valószinüleg magához téritette szerelméből és ittasságából.

A Sigray-uradalom zár alatt.

A kerülősi birtokvásár.

Százezer koronás pör.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

Aradmegye egyik tekintélyes nagyságu uradalmát, amely 7200 holdnyi területen Kerülős határában fekszik s előbb *Sigray* József gróf és neje tulajdona volt, a napokban a kisjenői kir. járásbiróság zár alá vette. A szenzációs zár alá vétel okai a jelenlegi tulajdonosok és az uradalom bérlője között felmerült ellentétekben keresendők.

A kisjenői járásbiróság feltünést keltő végzéséről s a végrehajtási zárlat előzményeiről következőket jelenti kisjenői tudósitónk.

Sigray József gróf és neje 7200 holdnyi birtokát nem régen vette meg *Világossy* József dr. budapesti ügyvéd és *Pap* József szegedi magánzó. A vétellel nem az volt a céljuk, hogy maguk folytassanak gazdálkodást a birtokon, hanem, hogy parcellázva tovább adják a szomszédos Csanádmegyéből áttelepitendő telepeseknek.

A birtok vételére *négy millió száz négyezer korona volt,* amelynek egyharmada erejéig a vevők váltókat adtak, a vételár kétharmadrésze pedig jelzálog teherként volt átvállalandó. A telekkönyvi átirások megtörténte után az uj birtokosok széleskörü agitációt inditottak, melynek eredményekép Aradmegye több községéből s a szomszédos Csanádmegye területén Kovácsházáról, Battonyáról és Kunágotáról számos jobbmódu gazda jelentkezett, akik szivesen vették a rendkivül előnyös feltételek mellett áruba bocsátott parcellákat.

A megvett földeket azonban nem vehették azonnal birtokba több lényeges gátló körülményen kivül már azért sem, mert az uradalmat *Bele* János aradi magánzó még Sigray József gróftól bérbevette. Mikor pedig az uj birtokosok átvették az uradalmat, alávetették magukat azoknak a kötelezettségeknek is, amelyeket a volt grófi birtokkal kapcsolatos jogerős szerződések róttak reájok. Ez annál inkább terhes volt az uj tulajdonosokra, mert parcellákban szándékolván tovább adni a birtokot, nem helyezkedhettek a a bérlővel szemben arra a könnyü álláspontra, amelyre Sigray József gróf helyezkedhetett, mikor tuladott a kerülősi uradalmon.

Többször meg is próbáltak a bérlővel valami uton módon kiegyezni, de ez a bérlő feltételei miatt kivihetetlennek látszott. A békés megoldás reménytelensége következtében megindultak tehát a surlódások, amelyek végre annyira elmérgesedtek, hogy Bele János nehány nappal ezelőtt ügyvédje, *Momák* Döme dr. utján *százezer korona erejéig pört inditott* Világossy József dr. és Pap József ellen.

Hogy pedig jogait és követelését kellőleg biztositsa, ügyvédje utján kérvényt adott be a kisjenői járásbirósághoz a zárlat elrendelése iránt.

A kisjenői járásbiróság a hét folyamán tárgyalás alá vette a bérlő kérelmét, s rövid tanácskozás után az egész *volt gróf Sigray uradalomra elrendelte a zárlatot.* Egyuttal *Lázár* Zoárd dr. kisjenői ügyvéd, országgyülési képviselő személyében a zárgondnokot is kinevezte.

Lázár Zoárd drt. már annyiból is közelebbről érdekli az ügy, mert ő volt az, aki a Sigray uradalom eladása alkalmával lépéseket tett, hogy a telepitéseket az állam közvetitse. E közbenjárása azonban annak idején nem sikerült.

Miután a következendő pereskedés miatt a telepesek érdeke veszélyezettnek látszik, az aradi államjószágigazgatóság a legutóbbi napokban több oldalról információkat kért, miként lehetne a zár alá vett birtokokat az állam közbenjöttével telepiteni?

Fejérváry kidobta Polónyit.

„Takarodj innen, gazember!"

A nagy békekötés.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, julius 12.

A már közismertté vált *Polónyiádák* során még csak azt nem pattantották ki a magyar igazságügynek volt legfőbb őréről, hogy kevés érzéke van a lovagiasság követelményei iránt és eltür inzultusokat is anélkül, hogy reagálna rájuk. Most aztán ezt is kisütötték a volt államférfiuról. Egy estilap hiradása szerint a tavalyi békekovácsolás során *Fejérváry* Géza báró miniszterelnök egyáltalán nem válogatott sértéseket vagdosott Polónyi fejéhez, de a számonkérés elmaradt és a koalició megbizását kierőszakolt békeközvetitő zsebrevágta a fődarabont részéről rájazuhanó sértések özönét.

Ezt mondja el fővárosi tudósitónknak alábbi távirati jelentése:

A Nap Polónyi Géza szereplésére a tavalyi áprilisi békekötésen a következőket irja:

A *Barabás* Béla és *Kossuth* Ferenc közötti tárgyalásokról *Polónyi* Géza délután értesült és a legkülönbözőbb eszközökkel *kierő-*

szakolta, hogy a koalició megbizásából ő menjen föl Bécsbe *Fejérváry* Géza báró után.

Minthogy már késő volt, Polónyi az éjjeli személyvonattal volt kénytelen utazni és reggel 7 órakor érkezett Bécsbe. Egyenesen a magyar házba hajtatott, ahol Fejérváry báró még mélyen aludt. Polónyi rögtön be akart menni a miniszterelnökhöz, de az inas visszatartotta. Ezt azután Polónyi *erőszakkal félretolta*, bement a hálószobába és ott fölverte álmából az agg darabontot, aki erre rettenetesen dühös lett.

— Mit keresel itt, — kiáltott a belépőre, — takarodj, ne háborgass, *veled nem állok szóba.*

Polónyi zavartan mosolygott és ezt válaszolta:

— Ne tüzelj, a koalició megbizásából jövök.

— Bánom is én, — replikázott ingerülten a miniszterelnök, — akárkinek a nevében jösz is. Reggel 7 órakor senkit sem fogadok, téged pedig egyáltalában nem, *téged még tanuk előtt sem. Takarodj innen, gazember.*

Polónyi *nem* sértődött meg, tréfának vette a dolgot és minthogy nem tágitott, Fejérváry azt mondta, hogy megbizóira való tekintettel 11 órakor fogadja. Ebben az időpontban Polónyi be is állitott a miniszterelnökhöz, aki ezzel fogadta:

— No, mit akartok tőlem, mik a békeföltételek?

Polónyi gunyosan szemébe nevetett Fejérválynak és a nagy ujja körmét a fogába akasztva, igy mutatta meg a semmit és hozzátette:

— Akarod, hogy még ebből is engedjünk?

Ismeretes, hogy azután milyen alapon jött létre a béke.

A Wekerle kabinet megalakulását igy adja elő *A Nap:*

A koalició vezérei nem voltak hajlandók a kabinetalakitásban résztvenni, hanem második sorban levő embereket akartak miniszterekké kineveztetni. *Wekerle* Sándor azonban — a király egyenes utasitására — ragaszkodott ahhoz, hogy csak a vezérekkel tárgyal. Este 6 órakor kellett a királynak választ adni. Közeledett a kitüzött időpont és *Andrássy* Gyula, *Apponyi* Albert és *Zichy* Aladár gróf még mindig haboztak. Wekerle ekkor kivette a zsebóráját és azt mondta:

— Adok öt percnyi gondolkodási időt. Ha ez alatt nem határoztok, megyek és jelentést teszek a felségnek misszióm meghiusulásáról.

Két perc sem telt el s a kabinet megalakult. Wekerle pedig negyed óra mulva, mint kinevezett miniszterelnök hagyta el a Burgot.

A Ház sikkaszt.

*

A képviselőház szünetét eleinte csak szeptember végéig tervezték. Az utolsó ülésen azonban meglepetésszerüleg október 10 ig tolták ki a vakációt De október 6 ikáról nem beszélt senki.

*

Vannak emberek, akik tudnak róla, hogy 1849. október 6 ikán tizenhárom férfiu vértanuhalált halt a magyar szabadságért. A magyar országgyülés képviselőházában ezek közül az emberek közül nem ül senki. Valaha, régen, példának okáért akkor, amikor a zsebkendőlobogtató *Perczel* Dezső volt a Ház elnöke, akkor még emlékeztek október hatodikára. Akkor a képviselőház megbizásából tette le a házelnök a vértanuk szobrára a koszorut. Akkor még *Kossuth* Ferenc sem volt miniszter, ő is eljöhetett azokhoz, akik atyjának nagy eszméiért haltak vértanuhalált. Igaz, hogy Kossuth Ferenc akkor is tizenhárom bitófáról beszélt, holott csak kilenc vértanu halt meg a bitón. Ez azonban mellékes. A fő az, hogy akkor még emlékeztek. Akkor a szabadelvü *Széll* Kálmán volt a kormány feje s a koalició nemzeti uralma helyett az istenben boldogult szabadelvüpárt volt hatalmon, és mégis: a képviselőháznak eszébe jutott október 6-ika.

Mióta azonban a nemzetnél is nemtibb koalició bevonult a parlamentbe, azóta elfeledkeztek erről a napról. Tavaly, nagy és hosszas hirlapi hercehurca után leruccant ugyan Aradra *Justh* Gyula és néhány képviselőtársa, de nem a Ház megbizásából, csak ugy, privátlelkesedésből. Hozott koszorut is: az árát azóta elkönyvelték a Ház kiadásai között, de határozat máig sincs róla semmiféle jegyzőkönyvben. Hogy a csorba valahogy kireparálódjék, a kormány is megerőltette magát egy koszoru erejéig. A koszorut a főispán helyezte el a szoborra: a kormány tagjai fölöslegesnek tartották, hogy eljöjjenek a vértanuk sirjához. Már nem volt szükségük rájuk. A vértanukat csak addig célszerü isteniteni, amig hatalomhoz nem jut az ember: azután veszélyes. Még megharagudhatnának odafönn, a kabinetiroda táján.

A nemzeti uralom első esztendejében tehát sikerült elsikkasztani a nemzet gyászünnepét. Miután azonban az idő gyorsan mulik, elérkezett az ideje, hogy az uj október 6 ikán való képviseltetés felől gondoskodás történjék. És történt is. A nemzetinél is nemzetibb parlament alaposan gondoskodott róla, hogy a Házban ne kerüljön szóba az aradi gyásznap, mert még rossz néven találnák venni ott, ahol az ordókat, nemességeket és a v. b. t. t. cimeket osztogatják. A magyar képviselőház egyszerüen elsikkasztotta az aradi gyászünnepet. Uram isten, mi is történnék, ha az idén, amikor a király negyvenéves koronázási jubileumára négy milliót költöttek, tényleg a Ház *meg bizásából* tennének le a vértanuk szobrára egy huszonöt forintos koszorut?

Pedig éppen az idén kürtölte világgá némi népszerüségszerzés céljából a kormány egyik félhivatalos lapja, hogy a király maga fogja megkoszoruzni a tizenhármak emlékét. Természetes, hogy ez az eszme megmaradt fantazmagóriának. A valóság az, hogy a király nem koszoruz, a kormány október 10 ikéig napoltatja el a Házat, hogy október 6-ikán ne kelljen ünnepi szünetet tartani s a Ház egyetlen tagjának sem jut eszébe, hogy illenék a nemzet gyászának hivatalosan is kifejezést adni, illenék parlamenti határozattal kimondani, hogy a Ház is lerójja a nemzet vértanui előtt a kegyelet köteles adóját. Ez a valóság.

Ebből a valóságból pedig csupán egyetlen következtetést lehet levonni. Ha a nemzet gyászünnepe a képviselőháznak nem gyászünnep, akkor ez a parlament nem a nemzet parlamentje. Azok, akik a mellüket verve vallották magukat negyvennyolcasoknak, azok nem feledhetik el a tizenhármak napját. És hogy mégis elfeledték: bizonyságát adták annak, hogy vagy gyengék és befolyásolhatók, vagy pedig nem negyvennyolcasok. Szabad a választás.

Az örök egyezkedés.

Lesz, nem lesz?

Ellentmondó hirek.

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, julius 12.

A kiegyezési tárgyalásokról a legellentmondóbb hirek érkeznek. Egyik forrás azt jelenti, hogy minden a legteljesebb rendben van: kész a megegyezés. A másik forrás arról ad hirt, hogy olyan nehézségek merültek fel, amelyeket lehetetlen elolszatni s igy a kiegyezés megkötésére nincsen remény. Hogy mi az igaz: azt talán maga a körmány sem tudja.

Bécsből táviratozzák:

Nehézségek a vasuti tarifánál.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter és *Szterényi* József államtitkár ma reggel ideérkeztek. A kiegyezési tárgyalásokat ma folytatták. Délelőtt fél 11 órakor a magyar és osztrák miniszterek az osztrák miniszterelnökség palotájában egybegyültek. A tanácskozásba belevonták a vasuti ügyek szakreferenseit is, akik tegnap is tárgyalták már a ma tanácskozás alá került kérdéseket. Délután folytatják a tanácskozásokat.

A kiegyezés a parlamentekben.

A *N. F. Pr.* egyik munkatársa a kiegyezési tárgyalások állásáról beszélgetést folytatott a Bécsben időző magyar miniszterekkel. A kormány tagjai a következőket jelentették ki:

— Az anyag nagy részén már tul vagyunk s mondhatni, hogy a felét már sikeresen elintéztük és *teljes megállapodásra jutottunk* a választott biróság, a fogyasztási adók és a blokk megváltása dolgában. A tarifa kérdésében nagy ellentétek voltak. Mindkét félnek engednie kell, kompromisszumra törekszünk és reméljük, hogy máris megtaláltuk a megoldást. Ha várakozásunk nem csal, a most folyó tanácskozás a tarifa kérdésében is teljes közeledésre fog vezetni. A tárgyalást szombaton, vasárnap és esetleg hétfőn is folytatjuk. *Wekerle* Sándor a jövő hét közepén Ischlbe utazik, hogy a királynak jelentést tegyen. Kétségtelen, hogy az összes főbb kérdésekben elvi megegyezés jön létre. A mostani tanácskozások befejezése után a két kormánynak beható tárgyalást nem kell többé folytatni. Az ügy mai állása szerint a két kormány ősszel már a parlament elé terjesztheti a *kész kiegyezést.*

A kiegyezési tárgyalásokat egész délután este 9 óráig folytatták és mint hivatalosan jelentik, a délutáni tárgyalásokon pénzügyi részletkérdések képezték az anyagot. Holnap folytatják a tárgyalásokat.

Nem lesz kiegyezés.

Jól értesült osztrák politikai körökből a *P. Ll.* azt az értesülést nyeri, hogy a mai napon ujból *nagy nehézségek merültek föl*, amelyek miatt nemcsak azt kell kizártnak tekinteni, hogy a mostani tárgyalások során kiegyezés létrejöjjön, hanem egyáltalában *nagyon csökkentik a kiegyezés létrejöttének reményét.* A két kormány között ugyanis olyan éles ellentétek tá-

madtak, hogy kiegyenlitésük alig képzelhető. Különösen a vasuti tarifa-kérdésekben és több más vasuti kérdésben a két kormány álláspontja merően ellentétben áll és alig képzelhető olyan módus, amely a két kormány álláspontját egymáshoz közelebb hozná.

A magyar miniszterek holnap este visszatérnek Budapestre és *Beck* báró legközelebb ujból a magyar fővárosba jön, hogy *Wekerle* Sándorral megbeszélje a tárgyalások további folytatását.

A hamis nagymama

Okirathamisitás nagyban.

Türelmetlen unokák.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

Az *Onk* testvérek, Gábor és Mojsza a legtekintélyesebb kisjenői gazdák közé tartoznak. Házuk s egyéb értékes ingatlanuk van, amelyek mintegy 30 - 40 ezer koronát érnek. A tekintélyes vagyon mellett mégis szegényesen éltek, mert az ingatlanok haszonélvezeti joga a nagyanyjukat illette, aki, mikor az ingatlanokat az unokáinak ajándékozta, haszonélvezeti jogát telekkönyvbe is feljegyeztette.

Az Onk testvérek holmi nagyobb kölcsön igénybevételével akartak segiteni szorult helyzetükön, de az öreg asszony hallani sem akart arról, hogy egy hitelt adó takarékpénztárnak elsőbbségi jogot adjon az ő haszonélvezeti joga előtt. Már pedig e nélkül egyik pénzintézet sem volt hajlandó még csak egy fillért is kölcsön adni.

A megszorult unokák már-már kétségbeestek, mikor hirtelen mentő ötletük támadt. Valamelyik szomszédfaluból előkeritettek egy öreg asszonyt, akivel aztán beállitottak *Márkus* Mihály gyulai ügyvéd irodájába. Itt előadták, hogy kölcsönt akarnak felvenni ingatlanaikra, bemutatták a telekkönyvi kivonatokat s ráfogták a magukkal hozott öreg asszonyra, hogy az az ő nagyanyjuk, aki készségesen beleegyezik abba, hogy a kölcsöntadó pénzintézet elsőbbségi jogot kapjon az ő haszonélvezeti jogával szemben.

Az öreg asszony remekül játszotta a szerepét, mert az ügyvédet is sikerült félrevezetnie, aki egy gyulai takarékpénztárnál a hamis nagymama által aláirt közjegyzői engedmény okirat alapján *hatezer korona* kölcsönt szerzett a furfangos unokáknak.

Az első kisérlet fényes sikere ujabb operációba ugratta Onk Gábort és Mojszát, akik néhány hét mulva *Ardeleán* Kornél dr. kisjenői ügyvédhez mentek el a legteljesebb mértékben bevált nagyanyával, akinek felhatalmazása alapján megbizták az ügyvédet, hogy egy *ezer koronás* kölcsönt szerezzen ingatlanaikra, második helyre. Ardeleán az aradi *Viktoria takarékpénztárnál* meg is szerezte az ezer koronás kölcsönt, amelyet az Onk testvérek hiánytalanul kézhez is vettek.

Történt azonban, hogy a 6000 koronás kölcsön egyik részlete lejárt s a valódi nagyanyát fölszólitotta a gyulai bank, hogy vagy fizessen, vagy megütik a dobot a földjei felett. As öreg asszony a kellemetlen hir hallatára kétségbeesetten rohant az első ügyvédhez, s mikor megtudta, hogy unokái milyen csufosan kijátszották, közokirat hamisitás cimén megtette a feljelentést ellenök s az ismeretlen öreg asszony ellen.

Ma tárgyalta ezt az ügyet az aradi kir. törvényszék, ahol az Onk fiuk állhatatosan tagadták, hogy ők csalárd uton, okmányhamisitás révén jutottak volna a kölcsönök birtokába. Nagyanyjuknak is a szemébe mondták, hogy ő volt az, aki az ügyvédekhez elment, aki beleegyezett a szolgalmi jog háttérbeszoritásába s aki az okmányokat sajátkezüleg aláirta. Az öregasszony tagadását támogatták a beidézett ügyvédek vallomásai is, akik megesküdtek arra, hogy az öreg Onkné nem azonos azzal az öreg asszonnyal, aki előttük az engedmény okiratokat aláirta.

Bár kétségtelen, hogy az Onk fiuk bünös uton szerezték meg ingatlanaikra a kölcsönöket, a biróság elhalasztotta a tárgyalást, mert a bajba jutott unokák állitólag tanukkal tudják bizonyitani, hogy a titokzatos öreg asszony és a nagyanyjuk egy és ugyanazon személy.

A horvát lázadás.

Összeesküvés Magyarország ellen

Lueger a játékban.

A csatatérre!

— Az *Aradi Közlöny* távirati értesülése. —

Arad, julius 12.

A horvát fenyegetőzések alaktalan kaoszából mindjobban kialakul a képe annak a feneketlen gyülöletnek és elkeseredésnek, amelyet Kossuth Ferenc szellemes obstrukció-letörő ötlete teremtett meg. A horvát galádságok ma már a nyilt lázadás jellegét öltik magukra s ha egyelőre még nincs is szükség nagyobb ijedtségre: azt mégis megállapithatjuk; hogy a horvátok állambontó törekvései a lehető legveszedelmesebb komolysággal fenyegetik az ország belső békéjét. Khuen-Héderváry-féle erős emberre volna most szükség Zágrábban, ahol Rakodczay bán engedményeken töri a fejét, ahelyett, hogy esetleg brutális eszközökkel is hozzálátna a veszedelmes ábrándok letöréséhez.

A horvát válságban jelentős esemény a horvát koalició nyilatkozata, amely már a csatateret is emlegeti. Sokkal komolyabb azonban az a gyalázatos aknamunka, amely egyenesen Magyarország területi épsége ellen tör s amelynek egyik leglelkesebb munkása *Lueger*, Bécs hirhedt polgármestere.

A horvát eseményekről alábbi távirataink szólnak:

A horvát koalició kiáltványa.

A horvát-szerb koalició a következő proklamációt bocsátotta ki:

Testvérek! Kötelességünk parancsolja, hogy küzdjünk az idegen erőszakoskodás ellen jogaink érdekében. A komoly helyzetben a józan ész azt parancsolja, hogy a küzdelmet méltóságosan vivjuk meg, mint olyan nemzet, amely győzni akar és nem szolgáltatja ki magát a *zsarnoki* üldözéseknek. Ezért sorainkból nem szabad hullani egy kőnek, egy kifejezésnek sem, amely kihivná ellenünk a fegyveres erőt vagy saját magunk között ébresztheme ellenségeskedést. Amig a küzdelem terén vannak törvényes képviselőink, nincs más kötelességünk a müvelt világ előtt, csak az, hogy megmutassuk, szeretett képviselőinkkel egyetértünk, összetartunk és mindenkor képesek vagyunk velük együtt küzdeni, szükség esetén a *csatatéren* is, nemzeti jogainkért és szabadságunkért.

A vezérlő-bizottság.

A szerbek előnyomulnak.

A magyar szerbeknek az a csoportja, amely *Polit* Mihály vezetése alatt áll, hir szerint a horvátokkal paktumot kötött, amelynek az a lényege, hogy a szerbek hajlandók támogatni a horvátokat nemzeti küzdelmükben, ha a horvátok kivivják a szerb nyelvnek, a cirill irásnak és a szerb zászlónak egyenlőségét. E mellett a jövőben a horvát országgyülésből a királyhoz intézett föliratok is horvát és cirill betükkel lesznek megirva és közjogilag nemcsak horvát, hanem *horvát-szerb nemzetről lesz ezentul szó.* Bosznia és Hercegovina ne legyen egyelőre sem a horvátoké, sem a szerbeké, hanem *kapjanak autonómiát* és a jövőben *teljesen önálló területekként szerepeljenek.*

Lueger és Frank lázitanak.

A *P. Ll.* estilapja szerint a horvátországi mozgalmak *Frank* dr.-nak és *Luegernek* előre megállapitott tervei szerint folynak. A horvát pártvezér és a bécsi magyarfaló polgármester tudvalevőleg még az ősszel hosszas tárgyalásokat folytattak egy horvát-osztrák politika inaugurálása dolgában, amelynek célja az, hogy *Magyarországnak Horvátországtól való elszakadását proklamálják* és egyidejüleg a dalmát tartománygyülésen Dalmáciának Horvátországgal való *osztrák uralam alatti* egyesülését kimondják. Lueger reméli, hogy a Reichsrath többsége ezt jóvá fogja hagyni.

A *P. Ll.* cikke elmondja, hogy 1905. november 14-én a Przavni Odbor Velika Austria, az ausztriai horvát párt reichsrathi bizottsága horvát nyelven kiáltványt intézett a horvát néphez, amelyet fölhiv arra, hogy *törje le a magyar uralmat és csatlakozzék* a Nagy-Ausztriában élő *Nagy-Horvátországhoz.* A bizottság ügynökei tömegesen osztották a proklamációt Horvátországban és különösen a *Gross-Oesterrich* c. magyarfaló lap kiadója, *Schwenhagen* buzgólkodott azon, hogy a Magyarország ellen törő horvátok és a hasonló célokat követő keresztény szociálisták között szövetséget létesitsen. Ez okból eljárt *Lueger* polgármesternél, hogy találkozást közvetitsen közte és *Frank* dr. között, de Lueger eleinte nagyon tartózkodó volt, mert a horvátoknak akkori akciója még Bécs ellen is irányult.

Később azután Schwenhagen ismét fölkereste a keresztény-szocialisták vezérét és kijelentette neki:

— A horvátok nem várhatnak tovább, tudniok kell, mit kaphatnak Ausztriától.

Lueger erre levelet intézett a hirhedt bécsi lap kiadójához és közölte vele, hogy hajlandó Frankkal értekezni. A horvát pártvezér el is jött Bécsbe és itt Luegerrel *valóságos haditervet állapitott meg*, a mely szerint Bosznia-Hercegovina, Horvát-Szlavonországok és Dalmácia egyesittetnek és hozzájuk csatolandó volna Fiume is, a magyar-horvát tengerparttal. A tervezők azonban nem érték be ezzel az

Ausztria fenhatósága alatt kontemplált Nagy-Horvátország alakitásával. Benne lévén Magyarország földarabolásában, kicirkalmazták, hogy a volt szerb vajdaság, az erdélyi nagyfejedelemség és végül a német határvidékek Alsó-Ausztriához csatoltassanak. A horvát konspirálók már két év előtt elég erősnek tartották a keresztény-szociálista pártot, hogy ez segiti őket terveik megvalósitásában és célhoz juttatják őket.

Az egész komplottból látnivaló, hogy a magyarországi horvátok csak eszközei és pojácái egy külállambeli pártnak, a keresztény-szocialistáknak a magyar nemzet ellen irányuló törekvéseiben és aknamunkájában. Azt azonban el kell ismerni, hogy a Lueger és Frank által kifőzött tervnek némileg részben már sikere van. Az egyik cél ugyanis az volt, hogy valami konfliktus során elérjék a rezolucionisták megbuktatását. Ez *Nikolics* Vladimir bánhelyettes osztályfőnök rossz politikája következtében már részben sikerült. Ma azután az osztrák keresztény-szociálista párt lévén a Reichsrath legnagyobb pártja, azt remélik, hogy ennek sikerülni fog az osztrák képviselőházzal jóváhagyatni azt a dalmát tartománygyülési határozatot, amely kimondja a Magyarországtól való teljes elszakadást és a csatlakozást az osztrák tartományokhoz, osztrák uralom alatt

A legutóbbi zágrábi konferencián, amelyen két reichsrathi képviselő is résztvett, már meginditották az akciót a magyar-horvát unió fölbontása és a horvát-szlavon-dalmát országoknak Ausztria fenhatósága alatti egyesitése iránt. Az értekezleten résztvevők azt hiszik, hogy sikerülni fog egy ilyenértelmü határozatot a horvát és dalmát tartománygyüléseken elfogadtatni és azután realizáltatni is.

Bojkott a magyar árukra.

A horvátok állitólag a gazdasági ellenállással is szándékoznak próbát tenni. Ez azonban olyan terület, amelyen csak ők veszithetnek Magyarországgal szemben. A tervük az, hogy magyar gyárakkal és pénzintézetekkel megszakitják az összeköttetést. Aki ismeri a viszonyokat, tudja, hogy ez a terv mindenképen kivihetetlen.

Zágrábból táviratozzák: A zágrábi lapokban a lakatosok kijelentik, hogy Magyarországból nem rendelnek több árut. A kereskedők közt is nagy agitáció folyik, hogy rávegyék őket, hogy a magyar gyárosokkal megszakitsák az összeköttetést és szükségleteiket osztrák gyáraknál fedezzék. Tegnap néhány lapban az a hir jelent meg, hogy az első horvát takarékpénztár és az agrár bank a magyar pénzintézetekkel megszakitott minden érintkezést. Ez a hir alaptalan.

HIREK.

Magyarüldözés Romániában.

Arad, julius 12.

Mig Magyarországon mindenféle nemzet fiával ugy bánnak, mint a himes tojással, addig idegenben a magyar duvad, akire hajtóvadászatot rendeznek.

Horvátországban üldözik a magyarokat. Romániában megtiltják nekik, hogy nyelvünket beszéljék és ugyancsak Romániából kiutasitják a magyarokat. A kiutasitásra jó minden alkalom, a mire bizonyság ez a bukaresti távirat:

A galaci munkások sztrájkja egyre nagyobb terjedelmet ölt. Eddig összesen háromezerötszáz munkás sztrájkol és a kikötőben majdnem egészen szünetel a munka. A gabona és fakivitel rendkivül szenved. A hatóságok szigoru intézkedéseket tesznek a sztrájkolók ellen, amelyekre ezek zavargással felelnek. A katonák és a sztrájkolók közt minduntalan *utcai harc támad.* Számos külföldi munkást, különösen magyart, kiutasitanak.

Tegnap hatszáz munkásasszony nagy tüntetést rendezett és ekkor is véres összeütközés volt a katonákkal.

Bukarestben is munkásgyülés volt, a melyen tiltakoztak a galaci hatóságok szigoru eljárása ellen. A rotterdámi kikötő munkások kijelentették, hogy szolidárisak a galaci munkásokkal és vonakodnak a romániai kikötőkből érkező hajókat kirakni.

Galacban nagyon veszedelmes a helyzet.

Ezen a veszedelmes helyzeten pedig ugy akarnak elsősorban segiteni, hogy a *magyarokat kiutasitják.* A román kormány nem tagadja meg önmagát.

—

— Herczeg Ferenc vőlegény? A *Délmagyarországi Közlöny* irja: Hetek óta járja már az érdekes hir a fővárosban, hogy *Herczeg* Ferenc, az ünnepelt iró megnősül. A hir szerint jegyese *Paulay* Erzsike, a Nemzeti Szinház talentumos, ifju müvésznője, a boldog emlékezetü Paulay Ede leánya.

— A cár és Vilmos császár. *London* ból táviratozzák: A cár és Vilmos császár előrelátható találkozásához a norvég vizeken, a következőket jelenti a Daily Express pétervári tudósitója: A cár elakarta kerülni ezt a találkozást, de az a körülmény, hogy a c ászár személyesen hivta meg, azt lehetetlenné tette anélkül, hogy a császár a visszautasitáson megütközött volna. A császár meghivása akkor érkezett, amikor a cár utiterve már meg volt állapitva. A cár tanácsadóit ez igen kellemetlenül érinti és azt ja vasolják a cárnak, hogy a program bizonyos pontjait a császárral tegye megbeszélés tárgyává, mielőtt a találkozásra való meghivást elfogadja.

— Nessi Pálból szerkesztő. Amerika legujabb magyar menekültje, hosszu idő multán álláshoz jutott. Átvette a New-Yorkban megjelenő „Népszava" cimü lap szerkesztését. Érdekes, hogy Nessit Dienes Márton protezsálta a „Népszavá" hoz.

— Ostromállapot Eszéken. *Eszék*-ről táviratozzák: Száva-Bródban a munkások ma reggel általános sztrájkba léptek, a melyhez a kereskedelmi alkalmazottak is csatlakoztak, minek következtében *az összes üzletek zárva vannak,* a kereskedelmi forgalom és az ipari munka teljesen szünetel. Mitrovicából két század dragonyost küldtek a városba. Az általános sztrájknak az az oka, hogy az alispán tegnap *17 munkásvezér letartóztatását rendelte el,* mert az állami rend ellen izgatták a munkásokat. A sztrájkolók nagy terrorizmust fejtenek ki. A hivatalos épületeket megszállva tartják és megakadályozták, hogy a letartóztatottakat eltoloncolják. A sztrájkolók behatoltak a magánlakásokba is és a cselédeket kényszeritik, hogy menjenek a sztrájktanyára. Hatezer sztrájkoló tüntetve bejárja a várost. A lakosság körében nagy a rémület.

— Andrée. Ma van tiz esztendeje, hogy Andrée Ágoston, az északi sark legvakmerőbb kutatója, két kisérővel léghajóra szállt, hogy a tenger és a jéghegyek fölött elérje és átlépje az északi sarkot, ezt a világot izgató megfagyott rejtélyt. Vállalkozását szinte visszafojtott lélegzettel figyelte az egész müvelt világ s mikor időnkint hir jött felőle, mohón kaptunk rajta. Pedig a hirek nem voltak hitelesek. A merész vállalkozókat szerencsétlenség érte még utjok kezdetén, ezért nem jött felőlük hiteles hir, amit ők maguk küldtek. Idővel megerősödött a köztudatban is ez a meggyőződés s már senki sem mert hinni az Andréeről szóló kedvező hirekben.

— Házasság. *Goldschmied* Miksa előkelő aradi nagykereskedő, a Goldschmied Mihály cég főnöke e hó 9-én esküdött örök hüséget *Michel* Anna urhölgynek Budapesten. Esküvő után az uj pár az északi tenger mellé utazott.

Lázár Jenő julius hó 21 én esküszik örök hüséget Pollák Hilda kisasszonynak.

— Dreyfus lemondása. Párisból táviratozzák, hogy *Dreyfus* Alfréd, aki csak nemrég foglalta el tüzérőrnagyi állását, szabadságra ment és *nem fog többé visszatérni* a hadseregbe. A szabadság ideje leteltével beadja lemondási kérvényét és azt hiszik, hogy végleges fölmentésének évfordulóján lép ki az aktiv szolgálatból.

— Vigyázz, ha jön a gólya! *Stuttgart*ból táviratozzák: A városban nagy botrány készül, amelyben közel száz uriasszony és leány van érdekelve. A rendőrség letartóztatott egy igen előkelő orvost, aki ellen sok terhelő bizonyiték van. Az üzelmeket egy fodrász leplezte le, aki tudomással birt a botrányos dolgokról és hosszu idő óta zsarolta a bajba jutott nőket és az orvost.

— Szerencsétlenül járt aradi vasutas. Ma délután egy aradi államvasuti alkalmazottat sulyos baleset ért a *sofronyai* állomáson. *Csutta* István államvasuti kocsifékező fel akart szállni egy megindult tehervonat egyik kocsijára. Csutta azonban elcsuszott s a kocsi kerekei alá került, amelyek a jobb lába fejét teljesen *összeroncsolták.* A szerencsétlenül járt vasutast vonaton behozták az aradi állomásra, ahonnan telefonon értesitették az esetről a rendőrséget. *Varjassy* Lajos dr. ügyeletes rendőrfogalmazó kiment az állomásra és kihallgatta a sulyosan megsérült fékezőt, akit az időközben megérkezett mentők a megyei közkórházba szállitottak. Csutta István sérülése sulyos, de nem életveszélyes.

— Az Alkotmány Pikler Gyula ellen. Az *Alkotmány* mai száma támadást intéz *Pikler* Gyula egyetemi tanár ellen és elmondja róla, hogy a dékán vá asztás előtt lebecsülte a szabadgondolkodókat, a választás után pedig visszatért hozzájuk. Pikler — mint Budapestről táviratozzák — ma levelet tesz közzé, amelyben nemcsak valótlannak és tényekkel ellenkezőnek mondja az A—ny állitásait, hanem kijelenti, hogy a dékánválasztás előtt puhatolóztak nála, vajjon dékánsága alatt is részt kiván e venni a progressziv mozgalmakban. A kérdésre akkor azt válaszolta, hogy e tekintetben semmi engedményt nem tehet és speciálisan a pécsi szabadgondolkodó kongresszushoz levelet fog irni.

— A szultán leányának esküvője. Konstantinápolyból táviratozzák: Nayme szultána hercegnőnek, a szultán másodszülött leányának ma volt az esküvője a Jildiz-palotában Djelal bejjel, a nemrég elhunyt Briza bej fiával.

— Halálozás. Özv. *Pécsenye* Jánosné született *Táczi-Szabó* Julia julius 12-én hajnali 3 órakor életének 74-ik évében, hosszas szenvedés után meghalt. Holnap délután 4 órakor temetik a Demeter utca 121. szám alatti gyászházból. Kiterjedt rokonság gyászolja.

— Az aradi menhelyhizottság elnöksége. A m. kir. belügyminiszter a gyermekvédelem te-

rén az állami és társadalmi tevékenységnek összeköttetése céljából megalakitandó aradi menhelybizottság elnökévé *Urbán* Ivánt, helyettes elnökökké pedig *Károlyi* Gyuláné grófnőt és *Neuman* Adolfot nevezte ki. A kinevezés hathat évi hatálylyal bir.

— **Agyonsujtott juhnyáj.** *Ruttká*-ról táviratozzák: Tegnapelőtt itt és a környéken nagy zivatar dühöngött. A proszeki völgyben a villám nagy pusztitásokat vitt véghez, ahol a zivatar alatt több község nyájai legelésztek. A villám 247 darab juhot megölt. Egy juhász megbénult. A községek közül legrosszabbul járt Kis Bobróc, a melynek valamennyi juhai elpusztultak. A zivatar alatt a szép völgyben több turista is tartózkodott, a kiknek azonban semmi bajuk sem esett.

— **Nagy tüzvész.** Jászberényből táviratozzák: A tápiói határban Flóris birtokos tanyáján tüz támadt és a tanya egészen leégett a gazdasági fölszerelésekkel együtt. Sok állatot is elpusztitott a tüz. Jászberényben az idő hüvösre fordult és ma reggel nagy zivatar volt.

— **Megőrült hadnagy.** A budai királyi vár környékén szolgálatot teljesitő rendőr ma éjjel tizenegy óra tájban egy nyugtalanul föl és alá járó hadnagyot vett észre a várpalotának a Szent György-tér felé eső kapuja előtt. Közelebb ment hozzá s megkérdezte, miért járkál oly izgatottan A hadnagy azt felelte:

— A királylyal kell beszélnem okvetetlenül. Azonnal vezessen hozzá.

A rendőr, miután átlátta, hogy csak elmebeteggel lehet dolga, kapott a hadnagy kivánságán s azt mondotta neki, hogy a király elé vezeti, csak kövesse. Szerencsésen el is csalta a hadnagyot a főkapitányságra, ahol az ügyeletes tisztviselő intézkedésére az elmebeteg hadnagyot kocsin átkisérték a térparancsnoksághoz.

— **Jutalom a köpenicki kapitányért.** Az annak idején nagy feltünést keltett Voigt cipész „köpenicki kapitány" elfogatására jutalmat tüztek ki, amelyet most osztettak szét. Több berlini hivatalnok és magánszemély mellett nem feledkeztek meg Wismar városáról sem, ahol Voigt tettének elkövetése előtt tartózkodott. Egy Hillreth nevü wismari udvari cipész 200 márka, két rendőri tisztviselő pedig fejenként 125 márka jutalmat kapott.

— **A konok pörlekedő halála.** *Nagylakról* irja tudósitónk: *Varga* Pál valamikor jómódu *pitvarosi* gazdálkodó tegnap a padláson levő gerendára *felakasztotta magát* és meghalt. Vargának szenvedélye volt a pörösködés, amelyre egész vagyona ráment. Egy perből kifolyólag legközelebb árverés volt ellene kitüzve és ezeleti bánatában lett öngyilkos

— **Fegyencek szökése.** *Pozsony*-ból táviratozzák: A Zsolnáról Pozsonyba érkező vonatból az éjjel két fegyenc kiugrott és megszökött. A csendőrség nyomozza a menekülteket.

— **A pusztitó vihar.** *Kunágotáról* irja tudósitónk: E hó 9 én délután nagy vihar vonult végig a községen és határán. A vihar a termésekben óriási károkat okozott. A szélvész a keresztbe rakott gabonát szétszórta, a talpon álló vetésekből pedig a magot kiverte. A községben a vihar töob ház tetejét lehordta és számos fát gyökerestől kitépett. — *Csanádpalotai* tudósitónk jelenti. Oriási zivatar dühöngött e hó 9 én Csanádpalotán és környékén. A szél igen nagy károkat okozott a gyümölcsösökben. Több ház tetejét a szélvész megrongálta. A villám több helyütt lecsapott, igy *Lapu* Imre községi jegyző tanyáján levő szalmakazalba is, amely porig égett. — *Nagylak*ról jelentik: A 9-iki vihar alkalmával a villám becsapott *Prekupás* János házába, amely teljesen leégett.

— **Népgyülés az épitőipari válság ügyében.** Az aradi kereskedők és iparosok egyrésze vasárnap délután négy órakor a Szabadság-téren népgyülést tart, amelyen az épitőipari válsággal foglalkoznak. A szervező bizottság megbizásából *Vadász* Ármand dr., *Losonczy* Zoltán és *Hőnig* Ottó jelentették be a népgyülés összehivását a kapitányi hivatalnak, amely holnap határoz a népgyülés megtartására vonatkozó engedély megadása dolgában.

— **Sajátságos történet.** Két fiakeres halad hazafelé Séga egy hepehupás utcáján. Csöndesen diskurálnak egymással, mialatt a lovak lépésben haladnak. Azt mondja az egyik:

— Te, egy jó történt velem.

— Na?

— A mult vasárnap fuvarom volt ki Ujaradra és ott álltam a vendéglő előtt, mig a fuvar vacsorázott. Aztán, hogy ott állok, egyszerre csak a sötétben meglátom a Lajost. Ismered a Lajost, ugy-e?

— Igen. A Balog Lajos.

— Az. Hát meglátom, és tudod, már rég nem láttam és olyan vicces ember, hát szeretem, ha találkozom vele. Hát megyek feléje, messze volt tőlem. Ugyanakkor ő is meglát engem. O is szeret engem, hát ő is jön felém. Igy közeledünk egymáshoz és aztán egészen közel jöttünk egymáshoz, és hinnéd, milyen rossz szemünk van? *Nem is mink voltunk!*

— **Gyilkosság a vonaton.** *Párisból* jelentik, hogy a Toulouseból Bayonnesba haladó személyvonaton vakmerő gyilkosság történt. Ma délelőtt az utasok egyszerre segélykiáltásokat hallottak és többen látták, amint az egyik kocsiból egy ember *kiugrik és elszalad.* Amikor abba a szakaszba behatoltak, nagy, szurt sebből vérző embert találtak, véres késsel mellette. Rögtön orvosi ápolás alá vették, de segiteni nem tudtak már rajta, néhány perc multva meghalt. A személyazonosságát nem tudták megállapitani, hiába kutatták ki a zsebeit, nem találtak nála semmiféle irást. Az áldozat mintegy huszonnyolc éves fiatal ember lehet és a gyilkos érintetlenül hagyta minden értéktárgyát, ugy, hogy azt hiszik, hogy a véres tett valami *anarchista boszu müve.* A gyilkosról csak annyit lehetett megállapitani, hogy szintén fiatal ember, de elmenekült és bár üldöző be vették, nem tudták elfogni.

— **A fürdés áldozatai.** *Nagylak*-ról jelenti tudósitónk: *Atyimás* Lázár nagylaki földmives *Garzsó* László csanádpalotai cipészszel fürödni ment a Marosba. A két ember egy darabig vigan lubickolt a hüs vizben, egyszerre azonban Atyimás fuldokolni kezdett és segélyért kiáltott. Garzsó utána uszott, de kifáradt és társával együtt *a Marosba fult.* Garzsó holttestét tegnap fogták ki és Nagylakon nagy részvét mellett temették el.

— **Birkózó öngyilkosjelölt.** Budapesti tudósitónk jelenti: A Ferenc József rakparton, az Erzsébet-hidon alul ma éjjel Lacza János 52 éves bérkocsitulajdonos öngyilkossági szándékból bement a Dunába. Kolber Balázs 1553-as számu rendőr meglátta, utána sietett és megfogta, még mielőtt mélyebb vizbe ért volna. Az öngyilkosjelölt azonban birokra kelt a rendőrrel, rugott, harapott és csak akkor sikerült megfékezni, amikor a rendőrnek segitségére mentek. Az öngyilkosjelöltet bekisérték a budai kapitányságra, innen a mentők vitték a Rókus-kórházba. Öngyilkosságára minden felvilágositást megtagad.

— **Siófok vendégei.** A siófoki fürdőigazgatóság jelentése szerint Siófokot julius hó 10 ig 3342 vendég látogatta.

— **Gyermekcsempészés.** Titokzatos eset foglalkoztatja ez idő szerint a londoni rendőrséget. Egy igen elegáns külsejü ur állitott be tegnap a Strand egyik postahivatalába. Néhány sort irt sebtében egy távirati blankettára, a papirost boritékba tette, erre ráirta egy citybeli kórház cimét s a boritékot átadta a postatisztnek. Arra kérte, hogy juttassa el lehető hamarosan a jelzett cimre. Néhány perccel utóbb már a boritékkal kezében távozott egy sürgönykihordó, hogy rendeltetése helyére siessen a távirattal. Az elegáns ur megvárta a táviratkihordót, megállitotta s egy közelben álló hintóra mutatva, amelyben egy fiatal és igen szép nő ült csecsemőgyermekkel az ölében, igy szólt a fiuhoz:

— Hamar üljön a cab-be és siessen vele a kórházba.

A kézbesitő azt hitte, hogy az idegen ur megállapodott a dolog ilyetén elintézésére nézve a postafőnökkel. Szótlanul engedelmeskedett. A fiatal nő erre szenvedélyesen összecsókolta a csecsemőt, majd a kihordó ölébe tette a babát s a következő pillanatban eltünt az elegáns urral. A kézbesitő sóbálványnyá meredve kapaszkodott a pólyásbabába, de nem hihetett egyebet, mint hogy erre nézve is igy állapodott meg főnökével az idegen ur és némán türte sorsát. A hintó a kórházba vitte a fiatal embert, aki a kisbabával együtt szállt ki és átnyujtotta a levelet a kórház igazgatójának. A távirat tartama ez volt:

— Orizzék meg a gyermeket holnapig. Majd irok.

A titokzatos apának és anyának még semmi nyoma.

— **Szerencsés esés.** Budapesti tudósitónk jelenti: A Magdolna-utca 44. számu házban *Silber* Jakab 7 éves fiucska teganp este a lépcsőházban játék közben a harmadik emeletről leesett a második emeletre. A kihivott mentők a gyermeken *semmiféle sérülést nem találtak* és szüleinek lakásán hagyták.

— **Amateur fényképészeknek!** Általánosan ismert kitünő szalon- és uti fényképészeti készülékek, felülmulhatatlan minőségü pillanat kézi aparátusok, valamint mindenféle fényképészeti cikkek *Moll A.* cégnél (Bécs, Tuchlauben 9., cs. és kir. udvari szállitó) kaphatók. Ezen üzletág alapittatott 1854 ben. Kivánatra nagy képes árjegyzéket bérmentve küld a cég.

— **Aki jó és izletes** ételeket akar, 40 százalékkal olcsóbban, mint bárhol, keresse fel a Salacz-utca 3. sz. alatt levő Kispipa minta sörcsarnokot és éttermet, ahol mindenkor elismert legjobb főztjeimet bocsájtom t. vendégeim rendelkezésére. Minden pénteken kitünő halászlé. Állandóan frissen csapolt sörök és jói talok. Havi abonánsok különös árkedvezményt kapnak. Minden egyes vendégemet meg akarom győződtetni arról, hogy a legjobb és legolcsóbb konyhával rendelkezem Aradon, miért is számos látogatást kér kész szolgálattal *Szeltman* Lajos vendéglős. 1676

— **Rovarpor,** bolhák, legyek, poloskák, svábok ellen leghatásosabb Vojtek és Weisznál. 201

A szinház műsora:

Szombat: Láthatatlan kezek, dráma. Bemutató előadás. Yukito Toro lövőmüvész föllépte.

Vasárnap: Délután: Lili, operette. Yukito Toro lövőmüvész föllépte. Este: Láthatatlan kezek, dráma. Yukito Toro lövőmüvész föllépte.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Julius 12. —

Magyar elsőrendü: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli sulyban 135—136 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogrammig terjedő sulyban 138—139 fillérig; könnyü páronként 250 kilogrammig terjedő sulyban 139—140 fillérig.

Szerbial: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli sulyban ——— fillérig; közép páronként 240—260 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig; könnyü páronként 240 kilogrammig terjedő sulyban ——— fillérig.

Sertéslétszám: Julius 9. napján volt készlet 38,226 darab, julius 10. napján fölhajtatott 303 darab, julius 10. napján elszállittatott 109 darab, julius 11. napjára maradt készletben 38,426 darab.

A hizott sertésüzlet irányzata: Csöndes.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Aradi heti gabonavásár.

— Az *Aradi Közlöny* tudósitójától. —

Arad, julius 12.

Minthogy ma már országszerte (remélhetőleg) folyik az aratás, az emberek várakozó álláspontra helyezkednek, bevárják a cséplést, s csak azután kezdődik meg az uj szezon s ezzel friss élet lép a gabonaüzlet keretébe.

Ma kis piac volt.

A mai piacon eladásra került:

3—400 mm. buza 10 10—20.

150—200 mm. tengeri 5·60—70.

Névleges jegyzés:

Zab 7.40.

Rozs 7.—

Arpa 6.30.

Az árak koronákban, 50 kilogrammonként értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az *Aradi Közlöny* távirati tudósitása. —

Budapest, julius 12.

Kinálat és vételkedv korlátolt. Elkelt 15,000 métermázsa 5 fillérrel magasabb árakon.

Az árak 50 kilonként számitva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza októberre	11.44—11.45	11.47—11 48
Zab októberre	8.01—8.02	8.08—8.09
Rozs októberre	8.79 -8.80	8.82—8.83
Tengeri juliusra	5.96 5.97	6.05—6.06

Zárul 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	657.—
Magyar hitelrészvény	758.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	663.50

IDEGENEK ARADON.

— Julius 12 —

Fehér Kereszt szálloda. Ozv. Légrádi Antalné és családja Ráckeve. — Ambrus Ferencné és leánya Dévaványa. — Riba Kálmán jegyző Losonc. — Mézes Lajos tisztviselő Losonc — Kapás György vasuti tisztviselő Debrecen. — Galambos Iván birtokos Károlyváros. — Járay Ferencné és leánya Károlyváros — Baumhorn Kálmán gyáros München. — Bérczi Antal dr. orvos és családja Győr. — Kun Ferenc birtokos Nagyszeben. — Egő Sándor és neje Nagyenyed. — Angyal József kereskedő Nagyvárad. — Pajor Sándor mérnök Nagyvárad. — Fodor Béla jogász Rózsahegy. — Székely Aladár jogász Rózsahegy. — Nagy Andor jogász Rózsahegy. — Szász Fülöp kereskedő Székesfehérvár. — Vollner Ede főellenőr Brünn. — Berkovics Aladár hivatalnok Szolnok — Kurtág Leó kárbecslő Temesvár. — Kende Pálné és leánya Félegyháza. — Szomoru István Karánsebes. — Kőnigsthál Soma kereskedő Csóka. — Schlesinger Géza és neje Törökbecse. — Rippner Vilmos utazó Budapest. — Frühvirth Károly utazó Budapest. — Steinbach Sándor utazó Budapest. — Balla Dezső utazó Budapest. — Steiner Sándor utazó Budapest. — Gut József utazó Budapest. — Schön Lajos utazó Budapest. — Szántó Simon utazó Budapest. — Pudler Emánuel utazó Budapest. — Edinger Zsigmond utazó Bécs. — Joanovics Lázár utazó Bécs. — Hachman Ede utazó Bécs. — Rechberger Béla utazó Temesvár. — Engel Simon utazó Nagyvárad. — Vári Ignác utazó Debrecen.

Központi szálloda. Báró Bornemissza Sándor birtokos Déva. — Schutz Henrik főmérnök Budapest. — Návay Ernő birtokos Makó. — Szandics Mór kereskedő Budapest. — Lust Ármin kereskedő Budapest. — Brand Lajos hivatalnok Hatvan. — Kallós Ede szobrászmüvész Budapest. — Klein Lajos hivatalnok Hatvan. — Fleischer Zsiga kereskedő Budapest. — Gerber Henrik ékszerész Brád. — Weinel Lajos kereskedő Bécs. — Nussbaum Emil kereskedő Bécs. — Horváth Zoltán cirkuszvezető Budapest. — Teffert Károly gyógyszerész Temesvár. — Mandl Géza kereskedő Budapest. — Kemény Samu kereskedő Budapest. — Grünbaum Leo kereskedő Budapest. — Pável Albertné magánzónő és nővére Miskolc. — Wiedder János kereskedő Ungvár. — Mautner Ferenc kereskedő Budapest. — Herczegh Arnold kereskedő Budapest.

Vass-szálloda. Blumenskranz Simon utazó Bécs. — Schneider Adolf utazó Bécs. — Szabó Béla utazó Budapest. — Schön Armin utazó Budapest. — Lusztig Jakab utazó Budapest. — Deutsch Imre utazó Budapest. — Szőke Béla főpincér Budapest. — Lühneman A. utazó Bécs. — Weisz Géza utazó Bécs. — Lusztig Mór kereskedő Baja. — Wallenstein A. kereskedő Szendrő. — Polatsek A. kereskedő Becse. — Geigner József kereskedő Hódmezővásárhely. — Hoffman Albert kereskedő Csongrád. — Szunta Géza magánzó Békés. — Waller Ágoston magánzó Békés. — Schneider József utazó Bécs. — Harangozó Árpád birtokos Gádoros.

Pannónia szálloda. Büdöskövy Domonkos birtokos Zilah. — Tenner Sándor kereskedő Győr. — Tenner Lajos kereskedő Pápa. — Árgyelán Tivadar magánzó Muszka. — Schick Márton tisztviselő Budapest. — Greiner Lajos kereskedő Ferencfalva. — Löchel János kereskedő Ferencfalva. — Fripon Károly birtokos Ágris. — Kepes Géza kereskedő Bécs. — Lahmer Antal kereskedő Győr. — Stautzl József mérnök Marburg. — Artz J. dr. ügyvéd Grác. — Strobel Ignáa kereskedő Budapest. — Goldner M. kereskedő Miskolc. — Reiner A. magánmérnök Fiume.

Nyári szinház.

Szombaton, 1907. évi julius hó 13-án:

A láthatatlan kezek.

Látványos szinmű dalokkal és táncokkal, 3 felvonásban, 7 képben. Irták: Mészáros Kálmán és Révész Ferenc. Zenéjét szerzé: Barna Izsó.

SZEMÉLYEK:

Jakson	Várnai Jenő.	Pamela	Benköné P.
Alice, leánya	Kun Irén.	Bukow	Delli Lajos.
Barnowsky	Szathmári A.	Suwarow	Marihází M.
Charles, fia	Horti Sándor.	J kea	Ujj Kálmán.
Sergej	Kesztler Ede.	Kormányzó	Kulcsár L.
Malva, leánya	Kápolnai J.	Állomásfőnök	Leövei Leo.

Kezdete este 8 órakor.

NYILTTER.*

Alólirottak a maguk, valamint nagy számu rokonaik nevében is mély fájdalomtól megtört szivvel jelentik a felejthetetlen jó édes anya, anyós, nagyanya, testvér, sógornő és rokon

özv. Pecsenye Jánosné

szül Táczi-Szabó Juliának,

folyó évi julius hó 12 én, hajnali 3 órakor, életének 74 ik évében, hosszas szenvedés után történt elhunytát.

A boldogult földi maradványai folyó évi julius hó 13-án, délután 4 órakor fognak Demeter utca 121. számu házból a református egyház szertartása szerint az alsó temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Áldás és béke lengjen porai felett!

Arad, 1907. julius 12.

Pecsenye Soma, és neje,
néhai Pecsenye Istvánné özvegye, jelenleg özv. Dvoracsek Adolfné és gyermekei,
Táczi Szabó Zauzsánna és férje Földváry János,
sógor- és sógornői.
Pecsenya Julia özv. Baláza Jánosné,
Pecsenye Pál és neje Kreizler Teréz,
Pecsenye Mari és férje Fitus József,
Pecsenye István és neje Ambrózy Erzsébet,
m. gyermekei.
Táczi Szabó Sándor,
Táczi Szabó Mari,
testvérei.
Pecsenye János és neje Konyecsny Mari,
Pecsenye Ilon és férje Nádra Stefi.
Pecsenye Eszter özv. Fehér Andorné.
Pecsenye Lajos és neje Tóth Róza,
gyermekei, vejei és menyei s ezeknek gyermekei és az összes unokák.

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedése

Aradon, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Egy nyolcadárért

olvasható minden uj és szenzációs könyv rögtön a megjelenés után. Ezen uj könyvet, ha már öten olvastak

félárért bárkinek eladjuk.

Semmiféle betét biztositék vagy kötelezettség nem kivántatik.

Jelenleg legujabb magyar könyvek:

	Bolti ár helyett	$^1/_8$ár
Wilde Oszkár Dorian Gray arcképe	4·—	—·50
Lavedan: Az ágy	2·—	—·25
Ambrus Zoltán: A Berzsenyi lányok tizenkét vőlegénye	4·—	—·50
Guthi Soma: A vén kopó	2·—	—·25
Csicseri Orosz Adrienne: Róma diadala. Keresztény szociális regény	2·—	—.25
Csicseri Orosz Adrienne: Bozéthy Nóra grófnő	1·50	—·19
Ambrus Zoltán: Solus eris	4·—	—·50
„ „ Törpék és óriások	4·—	—·50
„ „ Őszi napsugár. — A gyanu	4·—	—·50
Pekár Gyula: Vitézi Románcok	4·—	—·50
Molnár Ferenc: Az ördög	2·50	—·32
Böhme M.: Egy tévedt nő naplója	4·—	—·50
Spaits Sándor: Mandzsurián át kozákokkal. — Az orosz-japán háboru története	8·—	1·—
Jászay: Uj magyarország felé	2·50	—·32
Heltai J.: Nyári rege	2·50	—·32
Malonyai D.: A Csák nemzetség	2·80	—·35
Rudnai: Felső-bükki kuria	3·50	—·44
Lengyel L.; Egy leány története	2·50	—·32
Upton Sinclair: Posvány amerikai irányregény	4·50	—·63

Német könyvek:

Böhme: Dida Ibsens Geschichte (folytatása: A tévedt nő naplójá-nak.)	4·80	—·60
Wilde O.: Ein Haus aus Äpfeln der Granate	2·40	—·30
Wilde O.: Betrachtungen	2·40	—·30
„ „ Der glückliche Prinz	2·40	—·30
„ „ Dorian Gray	3·—	—·38
„ „ Gedichte	2·40	—·30
„ „ Weisheiten	1·20	—·15

Ingusz I. és Fia

könyvkereskedésében 267

Arad, Weitzer János-utca.

Arad városi és Arad-Temesmegyei telefon 517.

Értesités!

1739

Szives tudomására adom a n. é. közönségnek, hogy Rosenblüch H. és Társa cégtől számos évi müködésem után **kiléptem.** És Aradon, **Forray-utca Lukácsy házban** levő **divatüzletet megvettem,** azt teljesen uj árukkal berendezve f. évi **augusztus hó elején megnyitom.** Uj vállalatomhoz szives támogatásukat kérve vagyok

tisztelettel **Jankovits György.**

20 - 1907. kpv.

Hirdetmény.

Az aradvárosi választó kerületben az országgyülési képviselő választóknak a folyó évben kiigazitott és az 1908. évben érvénynyel biró ideiglenes névjegyzéke ellen beadott felszólamlásokra hozott határozatok az 1899. évi XV. t.-c. 148. §-a szerint **folyó év julius hó 20 tól kezdve julius hó 30-ig bezárólag** a városháza emeleti tanácstermében a hivatalos órák alatt kitétetnek.

Szabadságában áll azt bárkinek megtekinteni s a hozott határozatok ellen a közszemlére kitétel napjától számitott 10 nap alatt bárkinek, azoknak pedig, akiknek a határozat kézbesittetett, a kézbesités napjától számitott 10 nap alatt a m. kir. Curiához felebbezéssel élni.

A felebbezés a város polgármesterénél nyujtandó be.

Arad szab. királyi város központi választmányának 1907. évi julius hó 3-án tartott üléséből.

Varjassy Lajos,
polgármester, közp. választm. elnök.

357—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város iskolaszéke a ségai külvárosi községi iskola kibővitése folytán szükséges következő iskolai felszerelések szállitása iránt **f. évi julius hó 22-én d. e. 10 órakor** nyilvános árlejtést tart:

Kikiáltási-ár: 54 drb. 3 ülésü iskolai fapad, háromféle nagyságban drbja 17 kor., 2 darab dobogó drbja 25 kor., 2 drb. tanitói asztal drbja 24 kor., 2 drb. vendég-asztal drbja 4 kor., 2 szekrény, egy ajtós, festve drbja 36 kor., 4 drb. faszék drbja 4 kor., 2 álló tábla drbja 26 kor., 3 fali tábla drbja 26 kor., 2 fogas drbja 2 kor. 40 fill., 2 fatartó állvány drbja 7 kor. 20 fill., 2 lábtörlő rács drbja 8 kor., 22 méter fafogas méterje 2 kor. összesen 44 kor., 1 drb. mosdószekrény, készlettel szerelve 30 kor., 2 drb. nádszék drbja 4 kor. 80 fill., 1 fali fogas 2 kor., 1 fatartó állvány 7 kor. 20 fill., 1 fali tábla 12 kor., 4 ugró mérő drbja 6 kor. Összesen 1413.00 korona.

2 magas bádog kályhaellenző drbja 18 kor., 1 kisebb bádogból ellenzék drbja 12 kor., 3 köpőcsésze bádogból drbja 2 kor. 40 fillér. Összesen 55 kor. 20 fill. 1 pamlag erős szövettel bevonva 48 kor.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban a városi pénztárba.

Az árlejtésen csak irásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az irásbeli ajánlatok lezártan nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1907. évi julius hó 8-án tartott üléséből.

Kiadta:
Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Telephon sz. 242.

Kalmár József

hatóságilag engedélyezett villamos világitási felszerelő Arad, Salacz-u. 2.

Költözködéseknél vagy lakásváltoztatásoknál villanyvilágitási vagy villanyos csengő 486

bevezetéseket vagy átalakitásokat jutányosan és gyorsan eszközöl

Kalmár József

villanyszerelő Arad, Salacz-utca 2

Az 1902. évi verseczi ipar és gazdasági kiállitáson és az 1901. évi makói ipar és gazdasági kiállitáson a nagy diszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L. és FIA

ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPITO MUINTÉZET (villamos üzemre berend.)

TEMESVÁROTT.

Szállit kitünő, legujabb rendszer szerint készitett

pneumatikus **orgonákat**

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

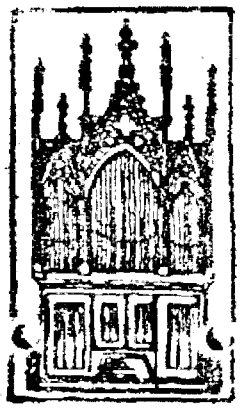

Javitások, átalakitások és hangolások átvétetnek, olcsón és kitünő szakértelemmel eszközöltetnek. 28

Bővebbi felvilágositással és költségvetéssel szivesen szolgálok.

az 1896. évi kiállitáson A nagy milleniumi éremmel kitüntetve.

A kerületi iparfelügyelőség által jóváhagyott

gyári munkásnévsor

nyomtatvány, ugy ivekben, mint könyvekbe kötve, kapható az Aradi nyomda részvénytársaságnál.

Földes Kelemen

orvosi laboratoriuma

Aradon, Deák Ferenc-utca.

Végez:

hugy, köpet, bélsár, gyomortartalom és hányadék, vér, koros folyadék-gyülemek, epe és hugykőképződmények, nemi szervek váladékai, torok lepedék, ondó, anyatej és korszövettani vizsgálatokat mérsékelt dijazásért. 288

347—1907. g. sz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a szin- és bérház épületének átfestése és kapcsolatos kőmüves munkák biztositása iránt **folyó évi julius hó 15-én d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási ár: 3642 korona 22 fillér.

Bánatpénzül leteendő kikiáltási ár 5%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen csak irásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az irásbeli ajánlatok lezártan nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételét igazoló pénztári jegy mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi julius hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:
Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

348—1907. gsz.

Árlejtési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a ségai elemi iskola kibővitése munkálatainak biztositása iránt **folyó évi julius hó 15-én d. e. 10 órakor** árlejtést tart.

Kikiáltási-ár: 15552 kor. 08 fill.

Bánatpénzül letendő a kikiáltási ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árlejtésen csak irásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az irásbeli ajánlatok lezártan nyujtandók be s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánompénz letételére vonatkozó pénztári jegy mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy azárlejtési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árlejtési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árlejtést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad szab. kir. város gazdasági székének 1907. évi julius hó 1-én tartott üléséből.

Kiadta:
Zubor Andor, s. k.
aljegyző.

Klimatikus gyógyfürdő.

GLEICHENBERG

Nyári üdülő. Idény: Május-október

(Stájerország.)

Kiváló klimatikus viszonyok, fél alpesi táj.

Gyógyjavallatok: Légzőszervek hurutos bajai (Asztma, Emphysem) az emésztési szervek, sziv-izmok megbetegedésénél, idegbajoknál stb. 3978

Gyógyeszközök: Inhalációs therepia, pneumatikus kamarák, hidegvizgyógyintézet, szénsavas fürdők, Fangógyógymód stb. stb

Gyógyforrások: Konstantin-, Emma-forrás, Szt.-János kut, Remete-forrás

Kimerítő képes prospektussal szolgál, lakás és kocsimegrendeléseket elfogad a fürdőigazgatóság.

20360—1907.

Hirdetmény.

Az 1906. évi III. t.-c. életbeléptetett vámtarifa végrehajtási rendeletének V-ik cikke alapján kiadott magyarázatok szerint bizonyos árunemek mező- és erdőgazdasági célokra való behozatalánál kedvezményes vámkezelésben részesülnek, ha ebbeli igényük mező-, illetőleg erdőgazdasági testületek bizonyitványai által hitelesen igazoltatnak

A m. kir. földmivelésügyi minister urnak rendelete értelmében Arad sz. kir. város területére nézve ily illetékes hatóság az Aradmegyei gazdasági egyesület.

Miről az érdekeltek értesittetnek.

Arad, 1907. évi julius hó 6.

A városi tanács.

Leichner és Fleischer

Arad, Szabadság-tér 17.

Aradvárosi és megyei telefon 475. szám.

Néhány napig

maradék

elárusitás!

Öltöny szöveteket

leszállitott árban 772

árusitunk.

Nagy megtakaritás! Szolid kiszolgálás!

APRÓ HIRDETESEK.

Akinek
ismeretség hiján

házastársra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, ispánra, gazdatisztre, kulcsárra, vinczellérre, kertészre, | kulcsárnőre, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra, házi- vagy irodaszolgára, pénzbeszedőre házmesterre, stb.-re van szüksége,

Aki
eladni kivan

butort, zongorát, bort, gyümölcsöt, gabonát, | üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy

Aki
bérbeadni kivan

birtokot, házat, vadászterületet, | halászatot, telket, kocsit, lovat.

Aki

mindezeket vétel vagy bérbevétel czéljából keresi;

Aki

valamely állást betölteni kivan: legbiztosabban ér czélt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“
kis hirdetési
rovatát használja.

Veszek könyveket,

egész könyvtárakat, Lexikonokat, jobb folyóiratokat és hangjegyeket legmagasabb árakon. — **Kerpel Izsó** könyv- és papírkereskedése és kölcsönkönyvtára, Aradon. 356

Szalonna,

perzselt, légen száritott, kapható Rauchbauer Nándornál, Ujszent-Annán. 1691

Ház,

melyben több lakás, nagy magtár, istálló, szin, stb van,

azonnal eladó.

Cim a kiadóban. 1747

Kossuth-utca 25. számu uj ház

eladó. Bővebbet ugyanott. 1648

---

9 hetes valódi bernáthegyi

kutyák eladók. Bővebbet Posner Bódog, állatkitömőnél, Szabadságtér 1. szám. 1742

Kereskedelmi iskolai érettségit

jól végzett a magyar és német nyelvet feltétlenül jól biró gyakornokot keres fizetéssel. Winkler és Faragó bornagykereskedő cég Gyorokon. 1744

Veszünk könyvtárakat

egyes könyveket, **Lexikonokat, jogi, szépirodalmi és egyéb munkákat legmagasabb árban Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében **Arad.** 361

---

2 jó karban levő kerti pad megvételre keresztetik.

A belvárosban

keresek megvételre egy magános házat kerttel. Ügynökök kizárva. Ár és czimet „Magán ház“ jelige alatt a kiadóhivatal továbbit.

Egy négy polgárit

vagy középiskolát végzett fiu tanulónak felvétetik **Ingusz I. és Fia** könyvkereskedésében Aradon. 361

Világos községétől

pár percnyire, a mótoros mellett hatodik éves 3 holdas igen szép szőllő, gyönyörü és állandóan lakható villával, pincefelszereléssel, esetleg az idei szép terméssel együtt, messze lakás miatt eladó. Értekezhetni Világoson (Stiegerszőllő mellett) a tulajdonossal, Elekes Bálint kir. járásbiró. 1735

12455—1907. kh.

Hirdetmény.

A m. kir. Belügyministerium 52455—907. sz. körrendelete alapján közhirré teszem, hogy az Egyesült Államokban székelő cs. és kir. konsuli képviselőségekhez intézett kisebb összegü pénzküldemények levélbélyegekben, a nagyobb összegü pénzküldemények bankutalványokban, (magyar bankoknak ottani bankintézetekhez szóló chechekben) és pedig olyan ajánlott zárt levélben küldendők meg, melyekben a pénzküldemény rendeltetése pontosan be van irva.

Arad, 1907. évi julius hó 10-én.

Green,
h. főkapitány.

MOLL-FÉLE SEIDLITZ-POR

Csak akkor valódiak, ha mindegyik doboz Mollnak védjegyét és aláirását tünteti fel.

A MOLL A.-féle Seidlitz-porok tartós gyógyhatása legmakacsabb **gyomorbajok, testi bántalmak,** gyomorgörcs és gyomorhév, rögzött **székrekedés,** máj bántalmak, **vértolulás,** aranyér és a legkülönbözőbb **női betegségek** ellen a jeles háziszer, mely évtizedek óta mindig nagyobb elterjedést szerzett. — Ára egy lepecsételt eredeti doboznak **2 korona.** — Hamisitások törvényileg fenyittetnek.

MOLL-FÉLE SÓS-BORSZESZ csak akkor valódi ha mindegyik üveg **Moll A.** védjegyet tünteti fel és **„A Moll“** feliratu ónozattal elzárva van. A Moll-féle **sósborszesz** nevezetesen mint **fájdalomcsillapító** bedörzsölési szer, köszvény, csúz és a meghülés egyéb következményeinél legismeretesebb népszer. — Egy ónozott eredeti üveg **ára 1** kor. **90** fill.

MOLL-féle gyermekszappan.

Legfinomabb, egészen uj rendszer szerint előállittatott gyermek és hölgyszapyan gyermekek és felnőttek okszerü bőrápolása. Egy darab ára 40 fill. 5 darab kor. 1·80 fill. Minden darab gyermekszappan a MOLL-védjegygyel van ellátva. — **Főszétküldés:**

MOLL A. gyógyszerész, cs. és kir. udvari szállitó által.
Bécs, I., Tuchlauben 9. sz. 3971

Vidéki megrendelések naponta postautánvét mellett teljesittetnek. A raktárakban tessék határozottan **MOLL A.** aláirásával és védjegyével ellátott készitményeket kérni. Aradon kapható: **FÖLDES KELEMEN** és **HAJÓS ARPÁD** gyógyszertáraiban.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Villanyvilágitási, telefon, csengettyü, és villámháritó

962

berendezéseket és javitásokat, lámpák és csillárok átalakitását gáz- és villanyra szakszerüen és a legolcsóbban végzem. — Ivlámpákat, elektro-motorokat és luszteretket mintakönyv, vagy rajz szerint szállitok. Legjobb minőségü villanykörték, Auerek és ivlámpaszeneket raktáron tartok.

Diamant Ferenc.
Kazinczy-u. 1.
(A polgári iskolával szemben.)

12022—1907. khsz.

Hirdetmény.

Reis J. és Társa aradi cég Akác-utca 1. sz. a. telkén egy szappanfőző mühely felállitására telepengedély iránt folyamodván, az 1884. évi XVII. t.-c. 27. §-a értelmében a telep helyszin tárgyalására határidőül folyó évi julius hó 25-én d. u. 4 órájára kitüzetik, melyre az érdekeltek ez uton is meghivatnak azon észrevétellel, hogy a telep helyszin és tervrajza, valamint az üzem módjának leirása a kapitányi hivatal iparügyi osztályánál folyó évi julius hó 25-ig, mindenkor a hivatalos órák alatt betekinthető s a netáni észrevételek irásban ugyanitt, élőszóval pedig a helyszini tárgyalás alkalmával megtehetők, mert amennyiben ilyenek nem emlittetnének, s ha köztekintetek gátlólag fel nem merülendnek, a telep engedély az idézett törvény 30. §-a rendelkezéséhez képest ki fog adatni.

Arad, 1907. évi julius hó 4-én.

Green,
h. főkapitány.

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Nyári Occasió!

Julius hó folyamán augusztus hó 15-ig külömbözö czikkeknél jelentékeny árleszállitás.

Maradékok, ugyszintén divatját mult vagy a kirakatban sérült, de jó, használható mosó delain ruhakelmék, fehérnemük rendkivülien leszállitott áron.

336 **Rosenblüh H. és Társa.**

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Kirakataink szives megtekintését kérjük.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festékgyárának festékével